

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

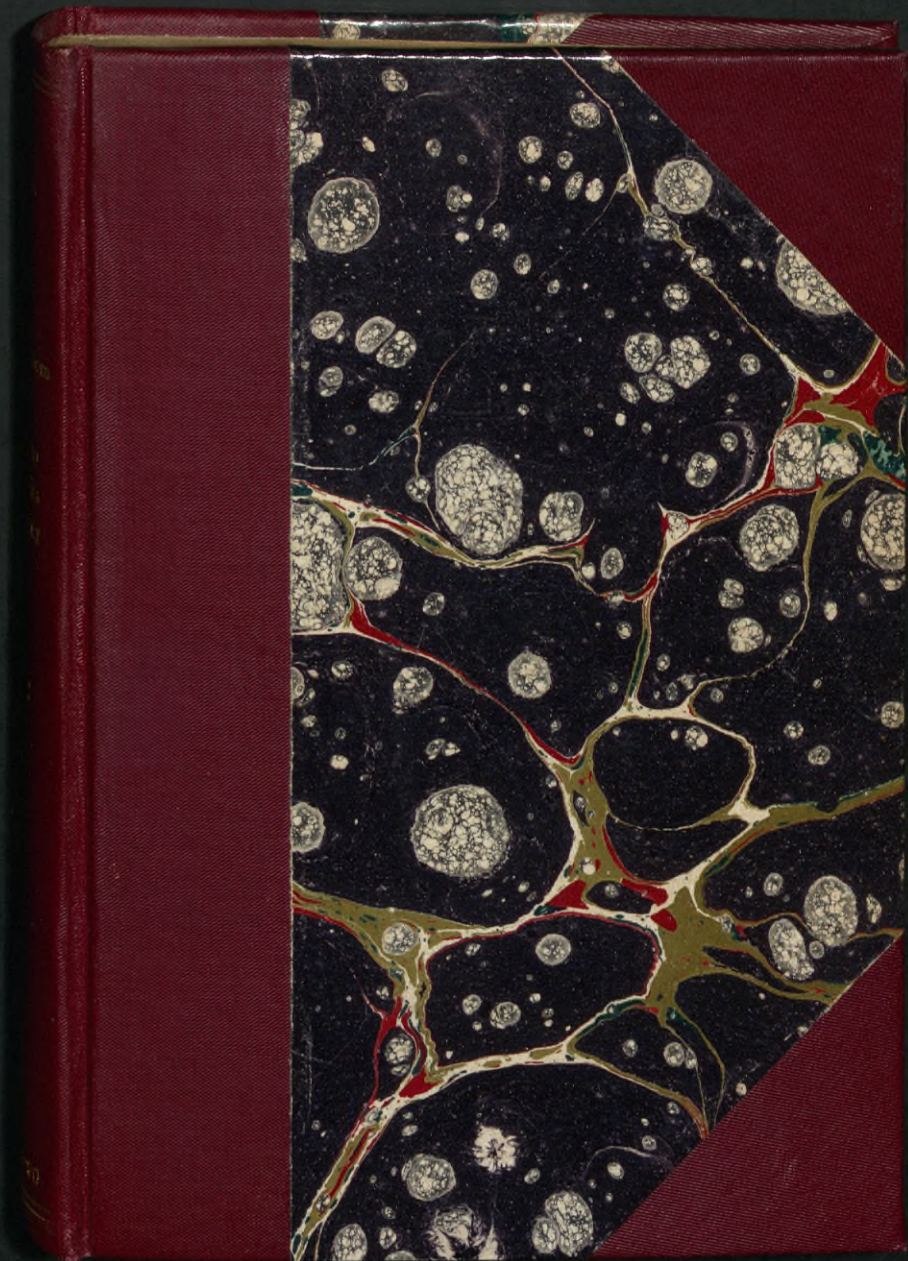
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

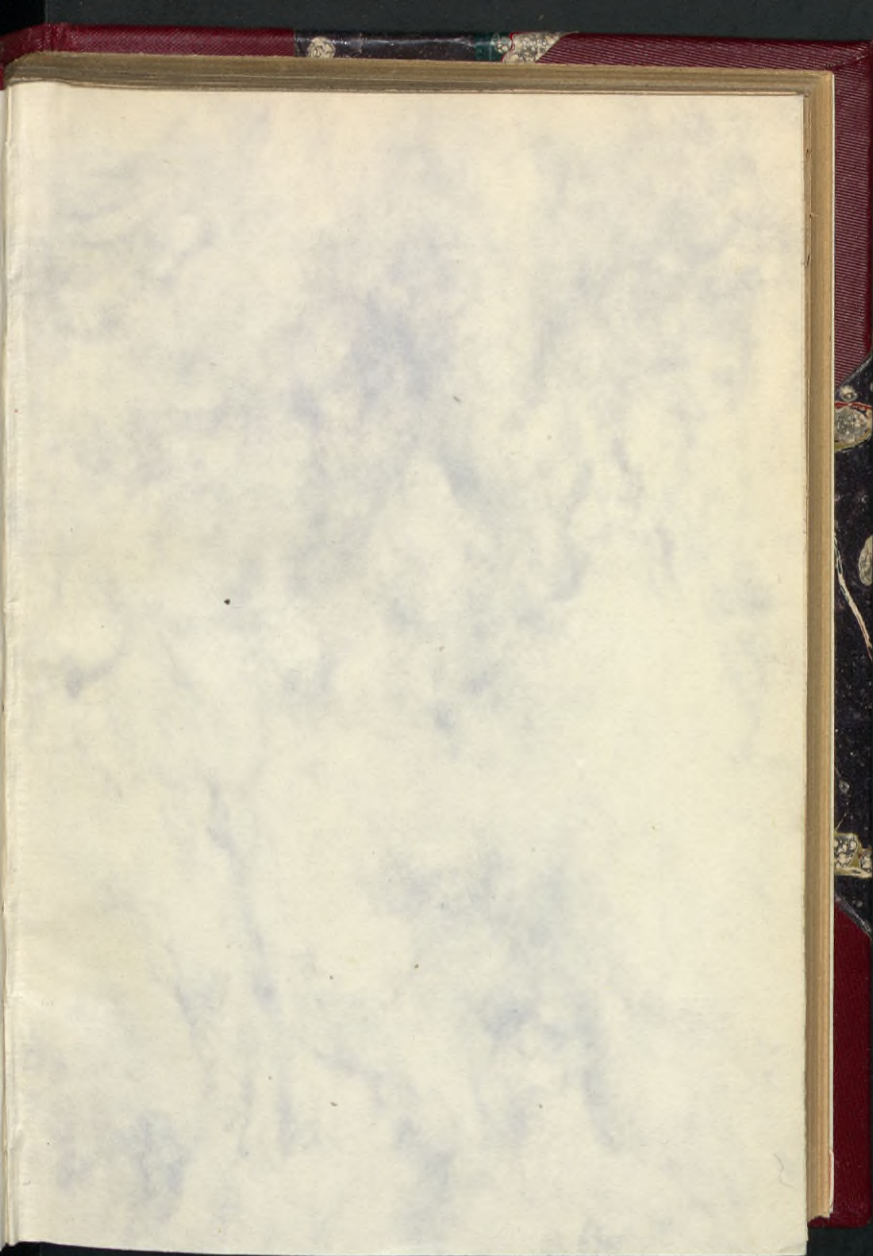
UPPSALA
UNIVERSITET

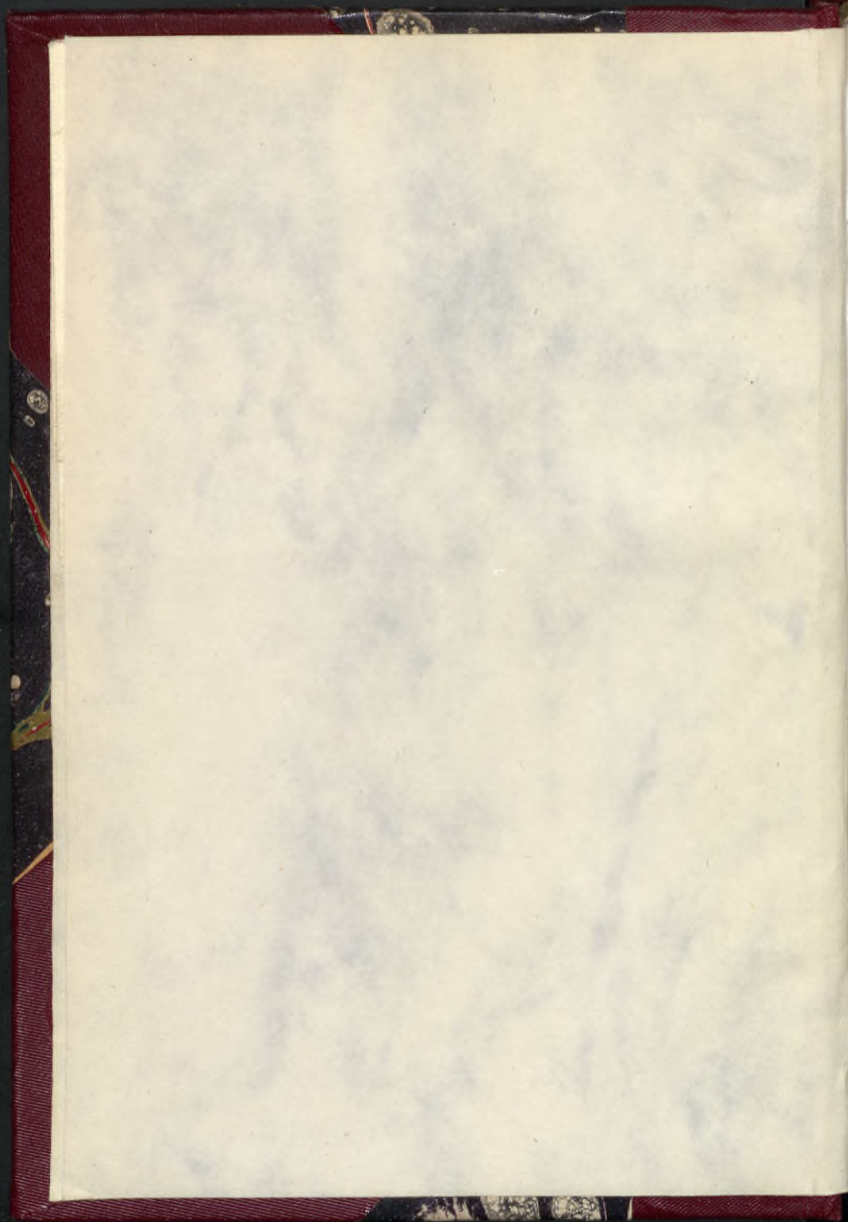

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Litt.
So.

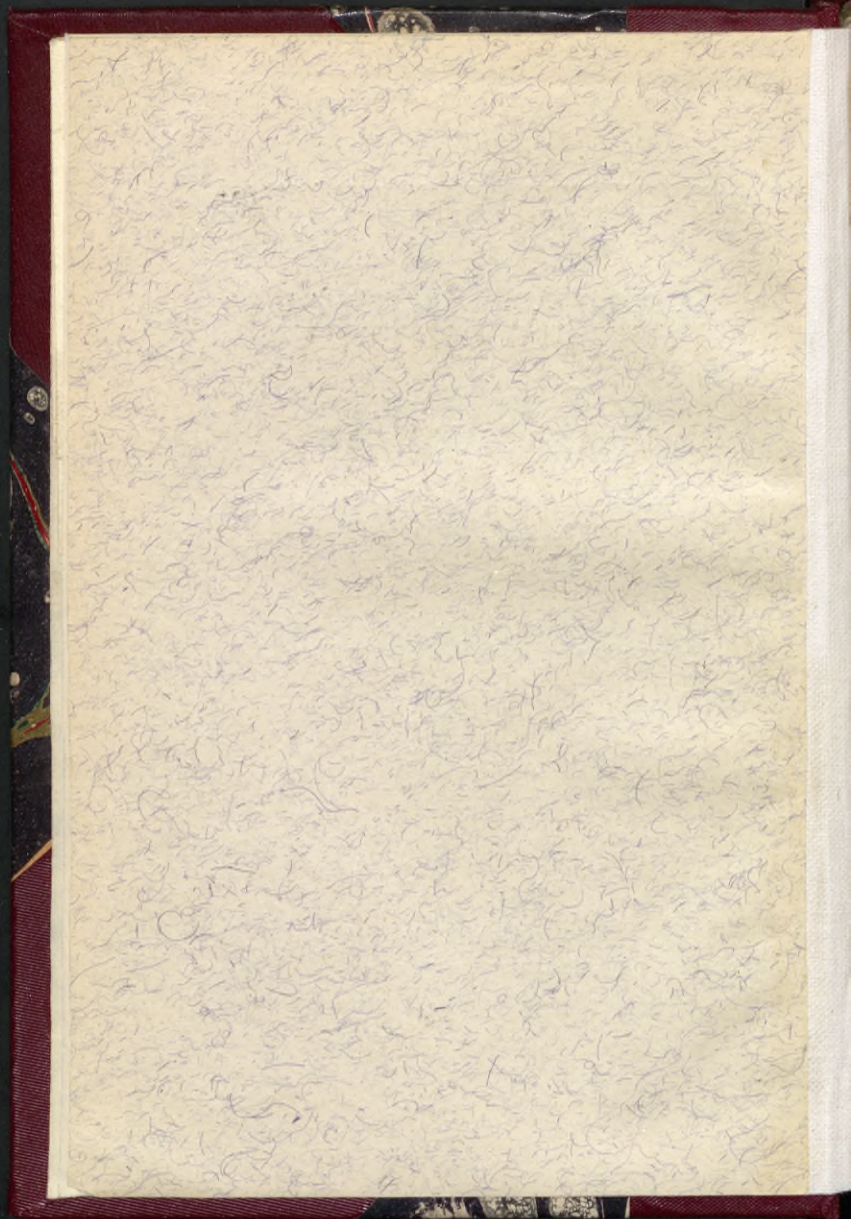
FOSTERLÄNDSKA
SÅNGER

AF

RICHARD LUNDEBLOM

STOCKHOLM,
Författarens förlag

FOSTERLÄNDSKA
SÅNGER

AF

RICHARD LUNDEBLOM

[1]

STOCKHOLM,
Författarens förlag

K
Sv. 41
29

POSTERUM

AD
S
AD
AD
AD
AD

AD
AD

STOCKHOLM, NYA BOKTRYCKERIET. 1800.

TILL LÄSAREN!

*Då undertecknad nu dristar, efter långt betän-
kande, offentliggöra denna del af en af mig dels
här hemma, dels i Amerika författad samling Dikter,
öfverlemnas de härmed helt blygsamt till den ärade
läsarens eget opartiska bedömande.*

Stockholm 1889.

Vördsamligen
af
FÖRFATTAREN.

T. J. LARSEN

The following is a list of the names of the persons who have been admitted to the membership of the Society since the last meeting.

1901

1902

Svenska qvinnan.

R
ritt om du vill och Lör,
Sjung om de bruna mör,
Hvilka, der kraften dör
Bort, som ett visset rör
Uppå sin strand,
Vandra, som lätja van,
Eller på mjuk divan
Smeks, som en kurtisan,
Lojt af en slapp sultan
I Österland.

Vänare ändå mö,
Född uppå Tules ö,
Växer från ädelt frö
Liljehvit, rosenrö
Är ifrån år;
Se, hur i enkelt bo
Än utaf gammal tro
Timradt, der furor gro
Djupt i den Svenska mo,
Fager hon står,

Strömmande gullhår har
Hon ifrån mor och far,
Barn, som till kärlek snar
Gungar ett svanepar,
Ögon, så blå,
Som inom björkars rand,
Stickad med ek ibland,
Parvis stå, strand vid strand,
Sjöar i Södermanland,
Stora och små.

Yngling med framtidshopp
Vuxen till mandom opp,
Bygd ifrån tå till topp
Stark, som en lejonkropp,
Var hennes stöd
Inom de gråa skär,
Der, hvad hon blygt begär
För hvad hon sjelf dig svär,
Trohet tillbaks blott är
Intill sin död.

Vindrufsklasen.

 Mitt gamla vin jag ej försmår,
 Hur tiden också sjappat
 Och det förmer än tjugu år
 En sommardag vardt tappadt,
 Och fast ej rodnade karmin,
 Som förr, i dagar flydda,
 Den drufvan är mitt bästa vin,
 Och bordets bästa krydda.

Från knopp hon vardt en klase grann,
 Der Vettern slår mot stranden,
 Och solen som på himlen brann,
 Var vingårdsmannahanden:
 Tre dagar gammal, föga mer,
 Fick hon i dopet bära
 Johannas namn, slätt inga fler,
 Och det bär hon med ära.

Vi gjorda bröllop, hon och jag,
 Och bygde oss en stuga,
 Der, tills vårt hus måst gå en dag,
 Mitt vin var ställets fruga,
 Hvad kakan der i egen ugn
 Vardt dryg för några öre,
 Hvad vinterqvällen, den, var lugn
 Med drifvan utanföre,

Från sol gick upp till sol gick ned
 Jag röjle kring min stuga,
 Och sten och stubbar följde med,
 Fast jag fick stå och truga,
 Och armens sena vardt som stål,
 Af ej förlegadt lager,
 Och handen svart som bara kol
 I sommarens solskensdagar.

Om pröfning på oslitlig sko
 Hann inom dörrens tilja,
 Som ormen tyst ett fågelbo
 Af strå bland ros och lilja,
 Så var det drufvans ädla blod
 Och droppvis gjutna salter,
 Som skänkte sångaren åter mod
 Och hoppet nya krafter.

Och tog en sådan hand, en slik,
 Ibland till strängaspelet,
 Var drufvan oftast den publik,
 Som öfversåg med felet
 Och skänkte sångaren gehör,
 När han söp luft i lungan,
 Som merendels man alltid gör,
 När hjertat är på tungan.

Jag kan ej säga, hur stor nöd
 Mig kunde förödmjuka,

Huru knappt jag kunde ta mitt bröd
 Och vatten ur min kruka;
 Ja, tag mitt bohag, sätt mig bar,
 Som sparfven på en drifva,
 Men låt mig ha min drufva kvar
 Vid furubordets skifva.

Och blir den drufvan än så kall,
 Som is på Åreskutan,
 Och likväl hvit som flingans fall
 Utanför fönsterrutan,
 Jag älskar till min sista dag
 Den gamla, kära drufvan,
 Till dess hon sänks ett stoft — som jag —
 Inunder kyrkgårdstufvan;

Och, stampad om i grafvens press,
 Blir utan vank och lyte;
 Efter förvandlingens process,
 Ej grafvens säkra byte,
 Men fastän född vid nordlig pol,
 Som sippan på sin tufva,
 Fullmognad af en högre sol
 Till en olympisk drufva.

Skogen.

Den gröna skogen älskar jag om våren,
 I vinter – sommarkag och kulen höst,
 Ty han har kvar altjemt de gröna håren,
 Och stärker mod och lunga i mitt bröst.

När bister vinter tre kvartal käns trogen,
 Och tröjan tunn kring fruset skulderpar,
 Då är det godt få komma in i skogen,
 Den lugna kammaren, der ej det drar.

När middagssolens glöd förbränner slätten,
 Och gräs och blomma törsta efter regn,
 Då det är skönt i hettan ta reträtten
 Till skogens svalka under furans hägn.

Och när en husvärd kör för gäld på porten
 En stackars sate, som ett lösryckt flarn,
 Är skogen ofta sista tillflyktsorten
 För man och hustru och kanhända barn.

Och hvar skall virket tas, om det skall duga?²
 Om ej från skogen hem, hvarenda bit,
 Till prestens hem, såväl som bondens stuga,
 Den må bli rödfärgstruken eller hvit.

Och hvad var trefnaden i vinterqvällen,
 Om inte skogens bränsle funnes kvar,
 Och spred i lågan uppå spiselhällen
 Sitt ljus och värme kring åt en och hvar?

Hvar skulle fåglarne, som utom staden
 Jag lyssnat till från soluppgångens glans,
 Väl bygga sina nästen — hela raden —
 Om inte skogen med dess kronor fans?

Allt från mitt väsens första morgongryning
 Jag helsat skogen som en kär bekant,
 Som efter stormen seglaren en dyning
 Som gungar skutan hem på bräckta spant.

Och när han hunnit bli mig så förtrogen,
 Är det då under, kanske eller hur?
 Om än i dag, som förr, jag älskar skogen,
 Och längtar dit, som fågeln i sin bur.

Morgonstämning.

När jag en rosig morgonstund
 Hör fågeln slå i grönan lund,
 Och skapare, dig lofva,
 Hvi? skulle jag på detta rum,
 Der allting doftar tum för tum,
 Då vara känslolös och stum
 O Gud, för all din gåfva.

Af dig fick jag i vaggan strax
 Min näring och allt härtilldags
 Som jorden, nödig sälta,
 Att, fastän fattig, som en sparf
 Förutan hus, och utan arf,
 Jag ej behöfde till mitt tarf
 Dock frysa eller svälta.

Och detta utan minsta skymt
 Af en till intet sammankrympt
 Förtjenst eller förskyllan;
 Det var, som från ett fruktbart land,
 Hvaraf blott dunkelt skönjdes strand,
 En aldrig uttömd fadershand
 Välsignat det på hyllan.

Är den väl fattig? för hvars fot
 Parfymer dofta honom mot

Ur kalkar, hvilka stråla.
 Som om en gifmild Cræsus hält
 Ut diamanter, hvilka smält
 Till morgondagg på blomsterfält,
 En Kronberg borde måla.

Ej Salomo med all sin magt
 Att veckla ut en jordisk prakt,
 Helst när han skulle trona
 Som kung, och gripa tag med kraft
 Uti den gyllne spirans skaft,
 Mer rena ädelstenar haft
 Uti sin kungakrona.

Och är den arm? som har biljett
 Till hvar konsert i skog. på slätt,
 Från början af säsongen,
 Som kan ta plats hvar helst han vill
 Och höra på en silfverdrill,
 Som ingen sjunger maken till
 I operasalongen.

I detta tempel stam vid stam,
 Der obemärkt jag vandrar fram
 Ibland dess pelarrader
 Med sina gröna kronhvalf på,
 Jag kan ej, som fågeln slå,
 Som bygger här sitt bo af strå,
 Men jag får tacka dig ändå,
 O skapare och fader:

För vidmagthållen helsa sund,
 Och hvad jag intill denna stund,
 För endast pligtig möda
 Och som en nådegåfva blott,
 Fast oförtjent, åtnjuta fått
 Af andligt och lekamligt godt:
 Så kropps- som själaföda.

O lär mig älska dig alltmer
 I allting skönt, jag kring mig ser
 Inunder himlen höga,
 Bekänna dig i tal och sång,
 Som i allt ärligt näringsfång,
 Till det blir qväll för mig en gång
 Och det sluts hop, mitt öga.

Gröna Kyrkan.

På jorden öfveralt hon står,
 Der lunden bär för hvarje vår
 Det gröna hoppets stämpel,
 Men himlen blå är hennes tak,
 Har arkitekten inte smak,
 Är det ej skönt mitt tempel?

Och fågelspelet dagen lång,
 Är den koral och tempelsång,
 Som fröjdar mig, och orgelbruset,
 Ackompanjerande hvar psalm,
 Är under middagshettans qualm
 I trädens kronor vestansuset.

I templet med dess höga loft
 Det ångar idel ambradoft
 Ur öppna blosterskålar,
 Der klar, som slipad diamant,
 Hvar daggens droppe lyser grannt
 Mot morgonsolens strålar.

Men altaret på blomstergrund
 Är hvarje mossig tufvas rund,
 Der, offrande min gåtva,
 Jag, klädd i helg- som hvardagsskrud,
 Kan böja knä inför min Gud,
 Och tacksamt honom lofva.

När världen synes mig för vrång,
 Och kammarn varder allt för trång,
 Då går jag till min kyrka,
 Att för mig sjelf i ostörd frid
 Få, fjerran ifrån dagens strid,
 Min Gud i höjden dyrka.

Fast sången nu förstummats har
 Uti min kyrka, plundrad bar
 Af härjarns undersåter,
 Står smyckad ifrån trakt till trakt
 Den gröna kyrkan i sin prakt
 Dock nästa vårdag åter.

~~~~~

Till Kristina Nilsson

(vid dess ankomst till Chicago 1883).

Du sångens näktergal från höga norden,
 Välkommen hit!
 Hit, till den nya, svenska fosterjorden,
 Som nu står hvit.

Ty äfven här ett Svea fins, som knoppas
 Bland verdens larm,
 Och sträfvar, kämpar för sitt bröd, och hoppas
 Uti sin barm.

Gud gaf dig makt, att medelst dina toner
 Ta in en verld,
 Och furstar hylla dig, liksom nationer,
 Uppå din färd.

Sjung därför högt till gifvarens pris, och lofva
 I hymners ljud,
 Som fågeln jublande för sångens gåfva,
 Lofsjunger Gud.

Låt oss få lyssna till din stämma kära,
 Din silfverdrill;
 Och vi på händerna dig gerna bära
 Hvarthän du vill.

Och när du sjungit för den hela jorden
 Vänd om, vänd om,
 Och flyg tillbaka, näktergal, till norden,
 Hvarfrån du kom.

Vanderbilts stall.

Säg? är det en kung, som begifvit sig hit
 Och uppfört på konungavis
 Ett stall för ett dussin af hästar i svit,
 Som stampande tuggar på hafre så hvit,
 Serverad i marmorservis.

Då svarade hastigt en stämma så här;
 Ja, väl tituleras han kan

En kung, fastän icke en krona han bär:
 En jernvägskung mächtig, det Vanderbilt är
 Och Newyorks rikaste man.

Gå tyst genom dörren, gå tyst öfver golf,
 Att icke du väcker och stör
 De drömmande spannen, araberna tolf,
 Så vida du ej vill af stallvaktens kolf
 Ha tillrättavisning därför.

Att egarn är rädd om så dyrbara djur,
 Kan ingen väl undra uppå,
 De kosta ju gällande mynt eller hur,
 Och mången blank guldollar plockats utur
 Hans kista, att kunna dem få.

Förverfva ett Peru; en verld om du kan,
 Fullproppa din kista, så rik,
 Ja, blif här på jorden den rikaste män,
 Och rid dina hästar och kör dina spann,
 Tills sjelf du en gång ligger lik.

Men innan — en mammons förslafvade träk —
 Du ridit för alltid omkull
 På körbanan här, så besinna likväl,
 Att menskan har dock framför djuret en själ,
 Som ej du kan köpa för gull.

Den första snön.

Helsning bär du ifrån nordnen,
Från det kära landet än,
Der nu böljan, liksom jorden,
Sofver vintersömn igen.

Och der armod ännu glädes
Under bjellerklang och skratt,
Och det klingar ingenstädes,
Som i hembygden så gladt.

Yxa stälad slår i skogen
Jättestam på stam omkull,
Som på roten stupar mögen,
Och betingar bonden gull.

På hvart hugg, som Thors, så kraftigt,
Mot förskansad kärnas ring,
Svarar ekot strax, manhaftigt,
Med sin stämman rundtomkring.

Men vid milan sitter inne,
Der som skogen tjockast står,
Farfar sjelf med fädrens sinne,
Och med silfverhvita hår.

Spis, att torftighet förnöja,
 Vandrar dit på stenig mo
 Med en pilt i vadmalströja
 Och i näfverbottnad sko.

Frisk är kinden, blått är ögat,
 Locken böljande, som gull,
 Deri vinterns flinga snögat
 Nu sin drifva nästan full.

Under snöbehängda grenar
 Hittar käckt han dock vid sång
 Trampad stig emellan stenar,
 Som han följt så mången gång.

Raskt mot farfarsfamnen ilar
 Han och lyckligt hunnen fram,
 Som en telning frisk han hvilar
 Mot en hundraårig stam.

Men i torftäckt kojans sköte
 Stockvedsbrasa, lagd på håll,
 Lyser flammande till möte
 Pilten hem i vinterqväll.

Och de moderliga fingrar
 Stryka bort den fångna flock

Snö ur samma gull, som slingrar
Genom hennes egen lock.

Så välkommen hvita flinga
Till min nya hemlandsjord,
Att en vänlig helsning bringa
Än en gång mig ifrån nord.

Vårqvitter i Chicago.

var är min almanacka, den Svenska menar jag,
Hur öfverraskad blir jag, hur betagen
Vi ha ju haft Tiburtius — den första sommardag —
Och fem veckor till pingst det är på dagen.

Hur gerna dröjer blicken vid nästa vända blad,
Som i rubrik har namnet blomstermånad,
Jag följer hvarje datum, studerar hvarje rad,
Och känner så förunderligt en trånad.

För hvarje namn jag läser, så är det en bekant,
Som nickar till mig vänligt i sitt fenster,
Och öppnar famnen mot mig, liksom en anförvant,
Trots all min brist och saknad af förtjenster.

O, kunde jag det endast, du årets sköna Maj,
 Jag skulle tidens magt en smula slopa,
 Och när du sedan hitkom i flykten till vår kaj,
 På dig jag bunde vingarne tillhopa.

Välkommen därför flykting, hvem älskar icke dig,
 Den hela frusna världen på dig väntar,
 Ja, kom och gläd oss alla och därför äfven mig,
 Som nu med öppet fenster står och gläntar.

Må kornet skjuta frodigt, och gifva dagligt bröd,
 Och helsan spänna armen med dess sena,
 Upplysning varda bandet till ömsesidigt stöd,
 Som massorna på jorden skall förena.

Då klinga vi med glasen, då tömma vi med smak
 En skål för nya hemlandet och Svea!
 För glädjen och värdinnan inunder gröna tak,
 Hon må så heta Rachel eller Lea.

Erik.

När Erik kommer med sitt första ax
 Och helsar Sveas gamla bygder, kära,
 Och biet samlar flitigt hop sitt vax,
 Och myran drar, då hoppas man ju strax,
 Som drott och bonde gjorde fordomdags,
 Och främst hvar matmor, hedrad i all ära,

Att icke nöden står för någon dörr,
 Och att hvart hus och villig hand får baka
 Ej blott åt små men ock åt den är störr',
 Och att Guds godhet, kärleksrik, som förr,
 Vill låta Olof komma med sin kaka.

Förgäfves, tviffare, jag ser dig le,
 Ty hvad vår nödtorft gagnetigt behöfver,
 Och vi ej alltid kunna sjelfva se,
 Det vill Han dagligdags oss ännu ge
 Och mycket mera, än hvarom vi be
 Som till en fader, den oss vakar öfver.

Du, kungars kung, lät vasaaxets gull
 På manshög skuldra vagga sig i vinden,
 Och intet hagel bryta ståndet kull,

Och Sveas kornbod varda bergad full
 Med årets gröda, växt ur jordens mull,
 Som fröet gror och planter sig från linden.

Kläd dygd och mandom uti gult och blått,
 Och värna än ett Svea Rikes gränser,
 Sprid din välsignelse till hydda, slott,
 Att hela landet må, båd' folk och drott,
 Dig tacksamt prisa, Herre, för allt godt,
 Som fågeln gör, när morgonrodnan glänser.

Du, som ej förr ett Svea öfvergett,
 Gör slut på splitet, som vet endast klandra,
 Och hör den bön, som Svenska hjertan bedt,
 Om Du ej annorlunda det beredt,
 Att folk och kung i råd och dåd bli ett,
 Till landets fromma stödjande hvarandra.

Först då skall frihetsträdet skjuta knopp
 Uti den sten- och jernbemängda jorden,
 Som skogens jättar resa, tropp vid tropp,
 De raka stammar med sin krona opp,
 Och, såsom örnen bygger i dess topp,
 Ånyo träfnad bofast bli i norden.

Och sen skall bonden köra gladt sin plog,
 Och Sveas värn stå i kolonner djupa,
 Att lära ovän, om han kommer, fog,

Så huru girig än, han skall få nog,
 Ock från sin lejonjagt i nordanskog
 Med blodig panna vända hufvudstupa.

Skin gladt du, Majsol öfver Lincolns park,
 Som öfver Sveas kära landamären,
 Och helsa der, du, ljusets patriark,
 Hvar ärlig sträfvan, oförtruten, stark,
 Som än ej tröttnat bryta skog och mark
 Inom de gamla, gråa vikingsškären.

Asakraften.

Den nordiska Asakraft, fordomdags klädd
 I rustning, som glimmande natten,
 Drog ut, som i fabeln ur lågande bädd
 En drake, och spridde kring jordklotets bredd
 Sig vidt öfver land, öfver vatten.

Och hvarest, han landade, der tog han tull,
 Ty ingen var djerf nog, att vägra
 Den äskade skatten i silfver och gull,
 Hvarmedelst han lastade draken sin full,
 Som Cæsar han kom, och han segra'.

Med seniga händer han, upptänd i håg
 Af söderns berusande drufva,
 Sen ryckte ur ejderdunsbädden han såg
 Den fagraste mö, som der darrande låg
 Förutan båd' strumpor och hufva.

Och döf för dess böner mot pansarklädd barm
 Han tryckte den sköna, som ryste,
 Och skylde förskräckt med sin bildsköna arm
 Sin blick för hans egen, som, lågande varm
 Ur gallret på stålhelmen lyste.

Och sen bar det af, som för Väderhatt kung,
 Som magt sades ha öfver vinden,
 Ombord var det glädje bland gammal och ung,
 Men jungfrun hon grät liksom midnattens ljung,
 Fast slutligt hon torkade kinden.

Och snart så stod skeppet vid hemlandets kust
 Med byten, förvånande alla,
 Och så vardt det bröllop med gamman och lust,
 Och vandrande mjödhorn med drufvornas must,
 Och fest som i sjelfva Vallhalla.

Ty vikingen var som en kung i sitt hus
 Och vigsel han kunde befalla,
 Och alla sig fingo, som sed var, ett rus,

Och svuro vid Freja, ej nordlandets ljus
Sett fagrare brud bland dem alla.

Den nordiska kraft nu försonat sitt rån
Och sofrats, som nordiska stålet,
Förgäten är klangen af sköldarnes dån,
Och nedbrunnen lågan för längesen från
Det sjunkande vikingabålet.

I höstdagens dimma, i vårsolens sken,
Å jernspantad stam han, som Ifings —
Det lodlösa vatten — nu flyter kring sten;
Och hvem får hans dödssuck, hvem jordar hans ben,
Den irrande nutida vikings?

Nu landar, besoldad, å främmande strand
Han fredlig båd' fjerran och nära,
Och skägget han stubbat och brutit sin tand,
Och bildningens vapen i ärlig mans hand
Ger bröd och välsignelsens ära.

Skall frihetens vind i en gryning ej spord
Snart Asakraftsättlingen gunga
Till arfvedelstaget tillbaka i nord,
Der trefnad, som dagligdags gäst vid hans bord,
Skall ännu ett Svea besjunga?

Fiskarstugan.

Bland klippor, som tornat sig nära hvarann
 Och spolas af Kattegats fragga,
 Min farfader bygdé af fur henne, han,
 Och der inom rödfärgad timmervägg, grann,
 Af furu stod också min vagga.

Från gångstolen växte jag snart och vardt stark,
 Och uppbar med trots hufvudbonan,
 Lik eken, hvars stam med sin skrofliga bark
 Helst hvälfver å stenbunden, obanad mark
 Mot himlen den vresiga kronan.

Så halp jag min fader från gryningen strax
 Med fisket — vår dagliga näring —
 Förutom en lycka, som gaf några ax
 Och skäppor potäter, till dess det var dags,
 Att mönstra bland årets beväring.

Att sköta geväret, gick lika så lätt,
 Som äntra en brigg från galjonen,
 Men bäst var ändå, när det ljud rätt och slätt:
 Framåt kompani! och med fäld bajonett
 Till storms mot den der positionen.

Och hem kom jag brunstekt, som jag var förut,
 Men började märkbart att magra;
 Ett tycke mig fångslat, som dag och minut
 Upprepade ständigt sitt: älska och njut,
 Och gift dig med Sigrid, den fagra.

Att lyda den stämman, var ringa besvär
 För den, som lärt lydnad på heden,
 Och kärare ljud, än på axel gevär,
 Vid blomsterhöljd vigselpall det formulär,
 Som handlar om äktenskapseden.

Som fågeln begynner vid vårtid sitt lock
 Kring nästet i lummiga snåret,
 Vi kuttrade äfven och fingo en flock
 Af blåögda plantor med slingrande lock,
 Som liknade moderns på håret.

Nog sjön gaf oss fisk, hvar gång noten jag drog,
 Men jemt steg dock skulden för mjölet,
 Som aldrig i skäppan der hemma förslog,
 Och maltet, på räkning, som hustru min tog
 Hvar månad till brygden af ölet.

Så var jag till marknads, då tryckt af min gäld
 Förvisso jag gjorde en blunder,
 Och på en revers, som af handlarn var stäld

Till anfordran, skref, för att slippa bli skäld,
Min namnteckning tanklöst inunder.

En dag innan vårsol smält drifvornas snö,
Slog köpmannen utan förskoning
Ned hårdt som en bomb med förödelsens frö,
Och tog uti mät på vår klippiga ö,
Förmedelst reversen, min boning.

Och fattig, som måsen, som plundrad på bo,
Far ut mellan himmel och vatten,
Jag stöd, sedan allt intill kyrkhatt och sko
Anammets af björnar med kattslägtets klo,
Och kronan för krafvet af skatten,

Omringad af gråtande hustru och barn
På trappan af utrymda huset.
Så biltog, som nånsin på böljan ett flarn,
Fast ej det rör världen stort mer, än det skarn,
Som faller från vecken på ljuset.

Så drogo vi hädan till främmande land,
Men aldrig förrn lifstrån är brusten,
Om väl eller illa det går mig i hand,
Jag glömmet bort stugan, den kära, på strand,
Der hemma vid fädernekusten.

Helsning till Svea Society

vid dess midsommarfest i Chicago 1883.

På samma tungomål, du lärt
 Invid det bröst, som dig har närt
 Mer huldt än en Medea,
 Och gudskelof, ej blifvit än
 Utrotadt ibland Svenske män,
 Tag mot en helsning, Svea,
 Den dag, som sedan flydda år
 Nu visar oss, hur tiden går,
 Och lik en kransad runsten står
 Vid halfva vägens röjda snår
 Utaf vår åttitrea.

Nog mins väl kanske något hvar
 Bland lederna kring ditt standar
 Vårt land i sommarprakten,
 Och ser, som fackelskenets dag
 Ett åderfält af ädelt slag
 I djupa grufvoschakten,
 Af minnen och af år en rad,
 Som defilera i parad,
 Och helsa, som en ambassad,
 Den uti fjerran land och stad
 Civila Sveavakten.

Från kända stugan, som så röd
 Står i midsommarsolens glöd
 Bland blåklint, ax och klöfver,
 Der ock det fans på denna dag
 Hvad ett församladt, festligt lag
 Lekamligen behöfver:
 Ett välförsett och gästfritt bord
 Med bröd, som växt på Sverges jord,
 Och dryck, som hemmabrygts i nord
 Till fisken från den nära fjord,
 Så det vardt rikligt öfver.

Och *väl*, om vi från fädrens dar
 En sämre sed ej hade kvar
 Än den, hvars helgd tycks hotad,
 Så fira din midsommardag
 Med fröjd och heder — prima slag —
 Här går den ej barfotad,
 Men växer fri, sjelfständig, varm
 Ur sköldeborgen af din barm,
 Som jernets åder i din arm,
 Som furan under stormens larm
 Bland dvergaskog står rotad.

Och därför hell dig, Svea, hell,
 Från främlingslegioners tjäll
 jag dig en helsning räcker,
 Och solen på sin himmel blå

Hon helsar dig, som jag också,
 Tills hon sitt öga släcker;
 Fast hemma nu, der dagen rår,
 I öppen flammas rund det står
 Med morgondagen i sitt hår,
 När vakan högst i toppen slår
 Vid midnattstid — och väcker.

Det helsar Johan der, som här,
 Hvar medlem fjerran eller när,
 I kojans eller salen:
 Det sett hur han på odlad stepp
 Välsignat tyst med svalkad läpp
 Kaskadens språng i dalen,
 Och därför ser med vänlig fröjd,
 Fast ej för flor kanhända röjd,
 I dag dess blick ifrån sin höjd
 Bland glada landsmän honom dröjd
 Vid midsommarpokalen.

Förr drucko svearne ur horn,
 Nu brukas jemte dryck af korn
 För torra strupkanaler
 Serverad punsch i slipta glas,
 Och sluta fredligt utan ras
 Båd middagar och baler,
 Med skål för glädjens snabba stund,
 Som nu, för svearnes förbund

Och högtidsdag, som gör sin rund,
 Och för hvar sparad skärf, till grund
 För framtidskapitaler.

Ja, samla skatter, gods och gull,
 Men glöm dock ej för deras skull
 Det landet, der du föddes. —
 Den fläcken, der du lärde gå
 Och troget bland de andra små
 Af modershanden stöddes,
 Den knappa vret, som fastän klen
 Och bruten ibland ljung och sten,
 Dock satte kött till dina ben,
 Om också skörden, stundom sen,
 Af frostnatten föröddes.

Ja, der emellan skog och strand,
 Trots stjernbanerets rika land,
 Ändå det skulle duga,
 Kanhända nu i denna stund,
 Att ha sin egen gård och grund
 Och trogna, lilla fruga,
 Florerande med knopp vid knopp,
 Som växte under årens lopp
 Till män och mör från tå till topp,
 Att i sin tur sen bygga opp,
 Lik far och mor, en stuga.

Det, bröder, tror jag nu vi gå,
 Att ge hvarandra handslag på,
 Och när sen der från branten
 Guds klara sol, som vänligt ler
 I dag emot oss, har gått ner
 Bakom den venstra kanten,
 Man slumrar in på bolster blå
 Så ljuft, till arbetsdags derpå,
 För att med stärkta krafter gå
 Enhvar till sitt och börja slå
 Den första — stuguslanten.

Nog vet jag: ej det går så fort,
 Som här i helsningen jag gjort
 Till eder, men besinna
 Det gamla ordspråk, allom känt:
 Att dollar blir af cent på cent,
 Och *trägen* sist skall *vinna*.
 Den lilla droppen är från år
 Urhåika hälleberg förmår,
 Och sjelfva sköldpaddan förstår,
 Hur långsamt än hon går och går,
 Att *målet* slutligt hinna.

Prärieryttarn.

Redan brännhet uti söder
 Sommarsolens stråle glöder
 Öfver prärirens vida slätt;
 Det är middagstid på dagen
 För den friska jägarmagen
 Och en genomtorkad läpp.

Mat har jägarn i sin väska,
 Dryck på flaska, att sig läska,
 Sitter därför hurtigt af,
 Hvilat sina trötta lemmar,
 Sen han lossat hästens remmar,
 Under middagshettan qvaf.

Gult hvart grässtrå till Nevada
 Är, som halmen i en lada,
 Marken torr, som ökensand;
 Tjugo mil han har att rida,
 Jägarn, öfver prärin vida
 Till den närmsta skogens rand.

Snart är måltiden tillända,
 Remmarne tillhopaspända
 På tillgodosedd mustang:

Snöhvit hingst med hofvar höga,
Öron svarta, ben, som föga
Rörde marken, när han sprang.

Väl försedd ur fodersäcken
Trå hans läppar blott till bäcken,
Dock, som han från födseln stark,
Fått gå genom läroprofven,
Rör han endast lätt med hofven,
Skrapande, den torra mark.

Snart är tygeln återtagen,
Det är redan långt på dagen,
Derför öfver prärin fram.
Solen på den vestra sida
Har en god bit än att rida,
Förrn den nått Nevadas kam.

Under jemna passgångslunken
Sitter ryttarn snart försjunken
Djupt i tankar, många slag;
Enda hvilan för ett sinne
I sitt hopp, som i sitt minne,
Glädligt, som en solskensdag.

Mörkret hamnar, som vi veta,
Uti dessa trakter heta,
Nästan utan skymningstund

Jorden med hvad dertill hörer:
 Skog och fält och hvad, sig rörer
 På dess tusenmila grund.

Hoppet i hans öra ljudar
 Blott om björn- och bäfverhudar.
 Högt i värde för sin fäll;
 Medan sålunda han tänker,
 Dagen bakom bergen sänker
 Tyst sig ned, och det är qväll.

Aftonstjernan redan skådar
 Ned på prärien och bådar:
 Kolmörk blir ej jägarns natt,
 Då hans öron, som ha vakten,
 Märka, lyssnande i trakten,
 Bakom sig ett prassel matt.

Indianens fotsteg tassa
 Ej så lätt, som denna massa,
 Hvilken framåt nu sig rör,
 Ännu mindre den så leda,
 Gråa björnen med de breda
 Ramar är det, jägarn hör.

Prasslet honom dock förkunnar
 Vid den halt, som jägarn unnar
 Sig ett ögonblick, knapt mer,

Att det tycks med snabba fötter
 Ötver gräsets torra rötter
 Närma sig allt mer och mer.

Ha, ' det är de magra, lätta,
 Alltid svultna, aldrig mätta
 Prärivargar utan tal,
 Som i flockar täta, djupa,
 Ej ge tapt ett rof, förr stupa,
 När de lida hungerqval.

Nu blir kapplöpning å färde,
 Ej för tusen kronors värde,
 Eller en förgyld pokal,
 Äran att få segerkransen,
 Stjernan eller första dansen
 Med koketten på en bal.

Ej för något af allt detta,
 Menskofåfånga plär sätta
 Så stort pris på för sin del,
 Men för lif ändå och lungor,
 Som af gap med svultna tungor
 Hotande stå nu på spel.

Tranan spänner sina vingar
 Utan, att en sporre tvingar,
 Piska höjes eller käpp;

Hvita hingsten är ej tranan,
 Men han mäter ändå banan
 På den tjugumila stepp.

Så i stjerneqvällen tysta
 Mil på mil upp pilsnabt nysta
 Nu förenade till ett,
 Som en enda kropp och tanka,
 Häst och ryttare, snart blanka,
 Rykande af löddrig svett.

Ångsten här, ej menskohanden,
 Piskan för och ökensanden
 Nattdagg får af droppadt skum,
 Än på prärin syns ej slutet,
 Bakom blott det vilda tjutet
 Närmar sig nu, tum för tum;

På ett led, hvars räckta flyglar
 Sluta taktiskt utan tyglar
 Tätt på båda sidor opp,
 Och ej skräms, fast en och annan
 Med en kula midt i pannan
 Stupar, hejdad i sitt lopp.

Ryttarn, som sin gunstling klappar,
 Märker grant, att denne tappar
 Krafterna med hvar minut,

Höjer därför djurets tyglar
 Nu, och släpper sina byglar,
 Anande ett nära slut.

Än bär springarn, fast med möda,
 Den, utaf hvars hand han föda
 Fick, men aldrig rapp at spö,
 Fast hans lopp är, som om qvällen
 Efter slutad storm mot hällen
 Dyningarnes långa sjö.

Plötsligt, gripen i sin mula
 Af en käft med tänder gula
 Hästen med ett smärtans skrån
 Stapplar — reser sig och — rusar
 Framåt, men ånyo — grusar
 Ned på sina hvita knän.

Med en rossling, dränkt i tjutet,
 Och så sedan uppå slutet
 Några sparkningar, ett skri,
 Liksom då en menska qvider,
 Är med några ryck omsider
 Männe lidandet förbi?

Ifrån offret mer än ätet,
 Slukadt, och till benen frätet
 Upp, och lemnadt, som skelett,

Fortgår utåt prärin choquen
 Efter jägarn utaf skocken,
 Ännu ej på långt när mätt.

Fort, som sanden ur en göpen
 Mellan fingrarne är löpen,
 Är en mil tillryggalagd,
 Jägarn hunnen, som nu stannad
 Och af trötthet öfvermannad,
 Öfva vill sin sista bragd.

Såsom slutligen det höfvas
 Kan, när modets styrka pröfvas,
 Och det kommer till en man
 Budet om hans färd -- den sista --
 I eller förutan kista,
 Hädan till en annan strand.

Blinkande i ögat faran,
 Ensam emot hela skaran,
 Står han, redo till affär,
 Upprätt, utan att sig vända
 Med den redan färdigspända
 Hanen på sitt långgevär,

Nu en krets af tungor röda,
 Ögon, som i natten glöda,
 Tränger sig tillhopa kring

Den förföljde. Hvem skall drista
 Börja leken — denna sista —
 Menska eller vilddjursring?

Ett par blixtar, ett par knallar:
 Och i tvänne vilddjursskallar
 Borrar hvar sin kula fast
 Då de närmaste, som rygga,
 Lemna, ofrivilligt skygga,
 Än ett ögonblick af rast,

Som dock jägarn föga skattar,
 Men ett säkert tag blott fattar
 Om de tvänne pipors rund
 Nu med sina begge näfvar,
 Att så länge bit än sträfvar,
 Kämpa in i sista stund.

Visst ett rödskinn skulle aktat,
 Om det stått här och betraktat
 Blekansigtet, der det stod,
 Men det syns ej menskligt öga,
 Endast nattens stjernor höga
 Blinka ned på jägarns mod.

Vild, som vågens svall i brusning
 Mot sin strand, sker nu en rusning
 Under ett så gräsligt väckt

Tjut, som blott en ulfvaskaras,
Men af jägarn dock besvaras
Med ett krigsrop, oförskräckt.

Och nu stupar fäld af stocken
En och annan best i skocken,
Med en krossad hufvudskål,
Fast en massa tänder bitas
Fast i jägarns kött, och slitas
Om sitt sista aftonmål.

Endast knotorne, som grina
Der, när sol och måne skina
Ned på ökenvandrar'n sen,
Skola, tigande med rätta,
Sin historia berätta
Om den hvite mannens ben.

Stjernsköld dansör.

Och enkedrottning Kerstin gaf order om en bal,
 Och snörde uti guldbrokad in bröstén,
 Och bonad vardt i danssal den eketilja hal,
 Som glanskis, när det frusit har om hösten.

Hvad då förnämst och ypperst och utaf börd
 och rang,
 Dödgräfvaren nu jordat med sin spade,
 Trots yfverborna anor och namn med vacker
 klang,
 Församlat sig, på hög invit, der hade.

Förtjuste kammarherrar och hoffruntimmer ock,
 Med spetsar och garneringar på siden,
 Der lyste grannt, som blåklint och riddarsporre-
 flock
 Bland rågarne i nord midsommartiden.

Der stodo veteraner, som ej just hemikring
 Fått tvättadt uti blod det brukta linnét.
 Men egde i behållning kanhända — ingenting —
 Med undantag af skrämorna på skinnet.

Förnämt bland dessa syntes bredvid den unge drott
 En krigare, markerad, som en kaka,
 Ty hvarhelst än det gälde att byta hugg och skott,
 Der tog Nils Stjernsköld ej ett steg tillbaka.

Det var densamme Stjernsköld, hvars arm i vap-
 net ses

Än kämpande för fosterlandets ära,
 Och aldrig strök för fiende, som en och annan mes,
 De blå och gula färgerna — de kära.

Ty fast på skeppet Jägarn en kula i sitt lopp
 Tog bort hans högra arm, som då fick stryka,
 Strök han ej svenska flaggan, som svajade på topp,
 Der krutmoln mellan hafsskum syntes ryka.

Sin hvila längesedan, som somnad våg mot strand,
 Från striderna, de vilda, uppå hafven,
 Hnn fått i Gillbergs kyrka i Södermannaland,
 Fast blott en nypa stoft fins kvar i grafven.

På bal'n bland silkesstrumpor och sölvbespända
 skor

Desslikes hertig Julius sågs blänka —
 Hertigens Frans Albert af Lauenburg herr bror,
 Och båda två till hofvet slägt kantänka.

Men bäst musikens toner de genomljödo sal,
 Och par om par i dansen syntes sväfvä,
 Sågs äfven Stjernsköld stelbent på eketilja hal,
 Att framåt med en dam i ringen sträfvä.

Visst gick det mindre smidigt i vändningarne
 kring,

Än för de unga lejonen på tiljan,
 Men Stjernsköld, oförtruten, han låddes ingenting,
 Fast dansförmågan ej höll steg med viljan.

Nog månet löje qväfdes uti sin födslostund,
 Liket månet barn, ej verlden kallar äkta,
 Fastän det kanske ryckte på smilbandet kring mun,
 Som solfjädern fick dölja med att fläkta.

Luenburgar'n endast förmådde ej stå mot
 Sin lusta, som ej tuktats nog kanhända,
 När han i nåder täcktes med framåtflyttad fot
 Få Stjernskölden att tumla öfver ända.

Men då sprang upp i svallning, som Vetterns djup
 i brus,

Det gamla svenska Vasablodet äkta,
 Ty kungen gaf strax hertigen en ärlig sinkadus,
 Att käkarne så nära blifvit bräckta.

Ur näsan blodkaskader öfver hertiglig kind
 Nu sprutade på tiljorna i salen,
 Men gycklaren fann klokast försvinna som en vind
 Och drypa af för alltid ifrån balen.

Det gick ett allmänt rykte, fast ännu i arkiv,
 Förgäfves man dess dunkel försökt soffra,
 Att det var denna örfil, som kostade det lif,
 Martyrkungen på slagfältet fick offra.

Slaget vid Breitenfeld.

7 Sept. 1631.

“Skynda och bed konun-
 gen i Guds namn hasta hit.”
*Kurfursten Johan George
 af Sachsen utrop.*

I.

Gryning hade än ej vaknat. Natten slutade
 sin rund
 Då de Saxiska och Svenska härarne uti förbund
 Bröto upp och från byn Wolke, hvar för natten
 de sig stält,

Under Gustaf Adolfs ledning tågade mot Breitenfeld,

Der på sluttningen af åsen Tillys segervana här
Stod i trotsig väntan ordnad på en linie i gevär;
Tunga tertier tillhopa: omkring fyrtitusen män
Under Pappenheim och Cronberg, Fürstenberg
med flera än.

Nedom åsen och emellan begge härarne flöt fram
Loberbäckens grunda fåra mellan stränder utaf
slam;

Öfverst trettisex kanoner sträckte grofva sina gap,
Hotande och rakt mot bröstet på det Svenska
krigsmanskap,

Som kring blå och gula fanor, fladdrande för vin-
dens fläkt,

Nalkas uti slutna leder med sin kung i spetsen
käck.

Först går Skottska helbrigaden under Hepburn
till försvar

Öfver till den andra sidan och planterar sitt stan-
dar,

Derpå gula regementet, ensamt lika stort, som
två —

Kungens egen hufvudkudde — och det lika starka
blå,

Se'n brigaden under Damitz — kämparne från Pom-
merns land

Så den röda och den svarta under Falkenberg
och Hand,

Stålhandske med sina finnar, vanligt högra fly-
gelns stöd,

Och den store Gustaf Adolf tillgifne i lif och död.

Snart är hela styrkan ordnad, fotfolk, rytteri och
spann,
Svensk och Saxare tillhopa: två och fyrtitusen
man,
Dessa sista, tjugutusen, som en här för sig allen',
Strax till venster om den Svenska, uppmarscherade
armén.
Hvilken ordning i hvar rote, sammanhållning i
hvar trupp!
Tilly bleknar vid dess åsyn, der han tyst står i
sin grupp.
Fältropet är redan gifvet, middagssolen vid sitt
krön,
Då med blottadt hufvud kungen sänker värjan och
gör bön:
"Allgode Gud, som bär seger och nederlag uti
din hand,
Vänd ditt huldrika ansigte till oss, som kommit från
fjerran land
Hit för att strida för ditt evangelium, för frihet
och sanning,
Gif oss seger för ditt heliga namns skull. Amen!"

Trenne blixtar plötsligt flamma, följda utaf hvar
sin knall,
Tillys lösen: tre kanonskott, dånade ifrån sin
vall;
Knappast röken hunnit skingra sig för sydvest-
vinden sval,
Förrn från svenska bröstet Tilly får tillbaka svar
på tal,

Baumgarten, första offret, rider på Valkyrians bud
 Då till Valhall i sin rustning, kejsrerlig öfverste-
 skrud.

Ljungande, som norrskenslägor, flammor från ka-
 nonens gap

Korsa nu hvarann i krutmoln, famna begges krigs-
 manskap.

Luften tjocknar utaf röken, och Septembersolen
 matt

Kan ej skildra Hildurstöcken, fältet svepes uti
 natt;

Då på kungens order hären drager sig åt höger
 mer,

Störtar Pappenheim som blixten snabb med vänstra
 flygeln ner,

Tyngden af sex regementen kejsrerligt kavalleri,
 Vältar nu mot högra flygeln under hurrarop och
 skri,

Men på halfva vägen hejdad af musköters mellan-
 led,

Rida vesterut i halfsväng massorna på fältet ned
 Fronten nu förbi och störta oförvägt med klinga
 blank

Emot Stålhandske och dennes ställda finnars högra
 flank.

Kungen, som dock varsnar faran, ställer mot den
 samma snabbt

Regementet Otto Ludvig och Banér i vinkel rappt.
 Likt ett vredgadt haf, hvars vågor, ridande till
 äntring gå

Mot en rad af klippers fästen, som på vakt vid
 stranden stå,

Och förr'n hans flygel sig på flykten sprider,
Han rider fram uppå sin skymmel grå,

Följd af sin center, kärnan af walloner,
Som endast segrat hittills, hvar de stridt,
Samt högra flygel'n i beslutsam ridt.
Och rigtar mar-chen, steg för steg i skridt,
Emot de hundra dånande kanoner,
Som spacka fronten af den svenska midt.

Här vänta lifbrigaderna, de kända —
Det gula regementet och det blå —
Bredvid den svenska, titulerad så,
Emedan svenskar blott der fingo stå;
Dock — till att kasta dessa öfverända,
Fördristar ej den kloke Tilly på.

Hans skymmel lyder snäckbelagda tygel'n,
Och lik en flod, som, sväld i skördens tid,
Fördränker fältens sådd, stör byars frid,
Nu sexton tertier till blodig id
Samt hela kejsrerliga högra flygel'n
På Saxar'n kasta sig i öppen strid.

Och samfäldt härmed hade, klädd i pansar
Och jern för resten om sin hela kropp,
Från fotabjellet intill hjessan opp,
Ren Isolani störtat med sin tropp

Utaf kroater — cirka tusen lansar —
Jemväl mot Saxarne i sträckt galopp.

Vid första stöten ej ens dessa fasta
Begynna vackla efter liniens längd,
Och motståndslöst — då blott en ringa mängd
Af deras styrka kämpar hopaträngd —
Sig uppå flykten hufvudstupa kasta
Med brutna leder, som en färskock sprängd.

Det gick med dessa, såsom Tilly spådde:
— Den gamle kloke fältherrn hade rätt —
Som agnar flögo de för vinden lätt
Utefter Breitenfelds färbrända slätt,
Och deras furste, som till slaget rådde,
Var sjelf den förste, som tog till reträtt.

Först uti Eulenburg — två mil att rida —
Med sporren färgad i af blod en göl,
Utöfver dike, fält, moras och pöl,
Han tordes stanna vid en sejdel öl,
Medan, som vatten gafs från floden strida,
Från stallet hafra åt hans trötta föl.

Ännu är Sveafolket dock ej flyktadt,
Och bruna hästen Sveakungen bär
Emellan led af blixtrande gevär
Ännu omkring uti den svenskn här,

Och dagsarbetet är ännu ej lyktadt,
Och slagets gång en oafgjord affär.

Än skola tusen, som hvarandra hata,
På fältet stupå fjerran hemmets tält,
Och mången kämpe, som nyss drömde sällt,
Skall få det rum, Valkyrian bestält
Förr'n dagens sol ifrån sin Eriksgata
Har sjunkit ned utöfver Breitenfeld.

* * *

Medan nu Fürstenberg och Cronberg rida
Med sina ryttare och hålla jagt
I hack och hæl på Saxarne, som sprida
Sig utåt fältet, ifrån trakt till trakt,
Går Tilly fort med segerdruckna skaran
Nu löst på Horn och venstra flygelns män,
Som dock se stinnt i hvitögat på faran,
Och icke rygga ens en tum för den.

Men Horn ser fronten icke endast hotas,
Utan ock flanken, blottad uppå stöd,
Att faran genast måste kraftigt motas,
Om ej till följd ha nederlag och död;
Han ordnar nya led, han börjar skapa
Ännu en front, der nyss en flank det var
Dock ingen skald än sjungit hjeltens drapa
Den dag, hans mod sin skönsta lager skar.

Ja, det var Horn, som nu till kamp stod färdig
 Och — visst i brons för mindre mången stått —
 Beviste ärligt sig det uppdrag värdig,
 Han, Kanckas ättling, af sin konung fått.
 Hvad vore värjan en Bourbon väl skänkte,
 Fast än i dag parad och mönstergill.
 Om ej hans namn i svenska häfden blänkte
 Så länge Svea och en häfd fins till.

Med choque, beräknad bryta ned, förfära,
 Det pröfvas nu det gamla vikingsmod,
 Och krökta sablar sina banor skära,
 Kaskader spruta af det röda blod;
 Här kämpa sammandrabbade squadroner,
 Bevärad yngling emot veteran,
 Fast å den ena sidan två walloner
 Mot å den andra en gustavian.

Här spetsas springare på sträckta lansar,
 Och choquer brytas uti blodig halt,
 Här brister klinga, splittras hjälm och pansar
 Å jernklädd kämpes ryttaregestalt;
 Man hårdt gå sjuttontusen Tillyaner
 Åt åttatusen Hornare ändock,
 Trots de till döddag gapande kraschaner,
 Som strö utdelta bland walloners flock.

Allt längre, längre sträcka sig dess leder,
 Som sagans orm kring Thoras jungfrubur,

Allt mer och mer sig fienden bereder,
 Att omge flygeln med af jern en mur:
 Kroatens lans ren stinger front och sida,
 Och blodet, tappadt, dricks af fältets sand,
 När döden Saxarns projektiler sprida
 Från sin kanonpark nu i Tillys hand.

Öfverste Hall vid Hohendorts dragoner
 Låg ren förblödd med hälften af sin tropp,
 Och Courvills, Baudis och Horns squadroner,
 Fast hopaträngda fäkta än med hopp,
 Då kommer rustad i sitt elghudskyller
 Der Sveakungen själf med draget svärd,
 Och hvarje bröst med ny förtröstan fyller,
 Att om det gäller, kämpa mot en verld.

Han ropar Callenbach ifrån reserven:
 För Guds skull, Callenbach, hugg in, hugg in!
 Och regementets chef med stål i nerven
 Sin order lyder, då med blodigt skinn
 Han sjunker genomborrad ned till jorden,
 Men hans dragoner, hämnande hans död
 Framåt till anfall, som en storm från nordnen,
 Fullborda choquen, såsom kungen böd.

Dragoner bravo, fortsätten attacken,
 Och släppen ingen fram, hur än det går.
 Stån på er käckt och hämnens Callenbachen,
 Jag kommer strax med hjälp, så det förslår.

Min bästa Teuffel, rid uppå minuten
 Fort efter Skottarne, för lifvet rid!
 Dock knapt är ordern sagd, förrn Teuffel skjuten
 Till marken kastas konungen bredvid.

Då rider kungen genom regn af kulor
 I sporrsträck sjelf till midten af sin här,
 Och sänder derifrån på snabba sulor
 Två helbrigader fotfolk i gevär
 Inunder Hepburn, den så käck Skotten,
 Som lika stolt dock, nästan utan måit,
 Liksom hans landsmän, tjente Sveadrotten,
 Och aldrig blinkade för hugg och skott.

Från den ett ögonblick förhållna takten
 Han sätter springarn strax i karrier,
 Och återtager den begynta jagten
 Längs linien vesterut, och skickar här
 Ifrån sin segrande och högra flygel,
 Der striden ren med Pappenheim är slut,
 Nu Soopens ryttare med utsläpt tygel
 Till Horn på venstra sidan österut.

Dit rycker Hepburn fram med sina Skottar
 I bredd med Witzhum nu och sluter opp,
 Samt svarta raden af kanoner blottar,
 Med gap vid gap för skrot och kulors lopp,
 Och ytterst vestgötarnes ryttarskara —

Tre alnars långa bussar under Soop —
 I rättan tid, att rädda Horn från fara,
 Att rännas kring af fiendernas hop.

Mot Hepburn rusa strax de segervana
 Wallonska tertiernas djupa led,
 Der svenska pjeser, schaktande sin bana,
 Nu meja rad för rad på fältet ned
 Af Tillys krigare, som förrn i striden
 De ännu vika, falla flock vid flock,
 Som gräs för lian uti skördetiden,
 Som säd för skäran, när hon står för tjock.

Nu hugga Baudis och hans dragner
 Sig öfver fältet fram en banad stråt
 Emot en Cronbergs svarta lissqvadroner
 Med hvita dödsfallar på hjälmens plåt,
 Nu musketörers lösta mordlust frossar
 På lif och död, förbittradt, man mot man,
 Och bröst och pannor kompanivis krossar
 Med kolfvar, ledvis svängda om hvarann.

Så steg för steg med sina fotbrigader
 En Hepburn, Witzhum mördande gå fram
 Bland Blancharts, Balderons och Geisas rader
 I svarta skyar utaf rök och dam,
 Men genom röken hörs de kända toner
 Af skottska marschen, käck, som i gevär

Så ofta kallat deras bataljoner
Kring sitt banér i Gustaf Adolfs här.

Hvar är då kungen? jo, på högsta slätten
Ur röklaviner hans gestalt syns klar,
Med gröna fjädern i den grå baretten,
Vid sina finnars fladdrande standar,
Der kejsarhärens tagna batterier
Mot Tillys leder spela nu, som pris,
Den gjutna bronsens tordöns melodier
Utöfver fältet, under svensk servis.

Nu synes Pappenheim med några leder;
Han lyckats hejda uti flyktens lopp
Samt åter ordna under hot och eder,
Och rider än en gång på krönet opp.
I hopp, att minska nederlagets fara
Han nu vill återta artillerit
Med sin i hrådskan sammanbragta skara
Af det Wallonska gamla rytteri't

Knapt ser dock Pappenheim, att det är finnar,
Förrn han, den tappre, studsar, fastän käck,
Och redan en gång slagen sig besinnar,
Samt jagar utför sluttningen i sträck
Med svärdet draget, blixtrande, ur skidan
Till Tillys skarors sammanträngda midt
I stridens centrum på den östra sidan,
Dit jemväl kungen ställer nu sin ridt.

Der kommer hjelten med till häst sin sträcka
 Uppå en linie, som en mörkblå sky,
 Af finnar, Tottar, Dackesöner käcka,
 Som tvungit Pappenheims kolonner fly.
 Med klinga höjd, som i den vilda öken
 Ett lejonsprång slår ner till dödens dop,
 Som riddarn fordom för sitt hjertas fröken
 De hugga in för tryckta likars hop.

Nu ändligt vacklar den Wallonska muren
 Af veteraner ifrån topp till tå,
 När ödeläggande, som hagelskuren,
 De finska huggen smattra ned derpå,
 När långsträckt fåra intill fåra plöjes
 Med riktad kula, stöpt af eget jern,
 Och vida brescher, lika gator, röjes
 I murens led, på längden och på tvärn.

När den på alla sidor innesluten
 I just, som Tilly tänkte sig, en ring —
 Af kött och blod och jern tillhopagjuten
 Här om en Horn och dennes flygel kring —
 Då sviker hoppet om en slutlig seger,
 Då flyktar modet från wallonen käck,
 Och den förtröstan, som ej kämpen eger
 Mer till sig sjelf, förvandlar sig i skräck.

Dock ännu fäkta under aftonrodnan
 Förrn dagen slutat har sin banas rund,

För äran, kejsarhuset och madonnan
 De segervane kämparne en stund,
 Och fast ur händer, redan halt förblödde,
 Det brukta svärdet sjunker maktlöst ned,
 Står kvar bland lik af vapenbröder, strödde,
 Wallonen än orubblig i sitt led.

Och blodbestänkt, som hans medalj på pannan,
 Förbittrad Pappenheim med svärd i hand
 Än hugger, bannar, rasar om hvarannan,
 Som vredgad brottsjö mot en klippig strand;
 Men hur han hugger, så hans klinga rundar
 Sig i sin egg af damascerad stål,
 Och hur han bannar öfver svenska hundar,
 Allt mer i fjerran viker segrens mål.

Den gamla Tilly sjelf förtviflad fäktar
 Betäckt af sår, som en gemen soldat,
 Och öfvar än, fast locken snöhvvit fläktar
 I aftonvinden, mången käck mandat.
 Den gamle skymmeln, delande hans öden,
 För kula stupar midt i eggadt språng,
 Och blickar tillgifvet ännu i döden
 Uppå sin herre för den sista gång.

Dock — triumfator i så mången slagting —
 Vill än en gång den gamle korporaln
 Uppelda trupperna, men utan aktning
 De vända ryggen nu åt generaln.

Förgäfves Fürstenbergs befallning skallar,
 Förgäfves Pappenheims kommandoröst,
 Och ohörd Tilly sina leder kallar,
 Med maktlös stämma i förkolnadt bröst.

Den man, som aldrig njutit gunst af qvinna,
 Nu ber och tigger gråtande, som den,
 Men allt förgäfves — segrarnes gudinna
 Den gamle flyktar, som en trolös vän.
 Förbi är lydnaden, är disciplinen,
 Från Magdeburgtroföer, tross och tält,
 Med död i hälarne och skräck i minen
 Sig flykten gjuter öfver milslångt fält.

Och Tilly följer klädd i gråa hatten
 Med röda fjädern och den spanska drägt,
 Då långa Fritz'en rider hastigt fatt'en
 Och fattar fältherrn uti skärpet käckt.
 Men hertig Rudolf, som ser faran, rider
 Till skyndsam hjälp och jagar ett skott bly
 Igenom Fritz, som med den gamle strider
 Och vill sin fånge hindra till att fly.

Nu uppta Cronbergarnes ryttarleder
 Sin fältmarskalk med rättade gevär,
 Och defilera med behållen heder
 På väg till Leipzig, längs den svenska här.
 Och oantastade de fingo rida,
 Fastän på stålhandske och dennes tropp —

De käcka finnarne — af lust att strida,
 Det ännu ryckte ifrån tå till topp.

Men kungen, hejdande sin tappra skara,
 Blott pekar lugnt på fältet mot en fläck,
 Der trots sitt nederlag, trots död och fara,
 Står qvar en rest än af walloner käck;
 Tillsammans fyra gamla regementen:
 Chiesas, Baldrons Didrichs, Gejsas tropp,
 Som offra vill den sista kontingenten
 Af arm och ben, men ej sin ära opp.

Här drabbar hatet än en gång tillsamman
 Med riddarsvärdet utaf Wasabörd,
 Här höstar döden vid den sista flammsn
 Af dagens sol in resten af sin skörd.
 Pardon begäres ej utaf wallonen,
 Som förr på stympadt ben förutan fot
 Sig reser blödande i bataljonen
 Med väpnad arm sin fiende emot.

Från kampens slutscen sjunker ändtligt neder
 Septembersolen öfver Breitenfeld,
 Och mörkret fältridån kring slätten breder,
 Sen dagen ingått i sitt aftontält.
 De slagnes skaror — sista resten — flykta
 Inunder byars larm och hundars skall,
 Vid sken af mänskensnattens bleka lykta,
 På väg åt Leipzig, Merseburg och Hall.

Men kungen rider uti qvällens timma
 Längs trötta lederna utaf sin här,
 Och månens strålar med sitt silfver glimma
 På dagens segrare än i gevär.
 Han tackar alla, håller in sin tygel
 Till jemn passad nu på sin bruna häst,
 Han tackar Horn samt dennes hela flygel,
 Och Hepburns ryktbara brigad dernäst.

Men hvad han talar i den tysta natten,
 När rörd han frambär aftnonoffrets gärd,
 Med pannan ödmjukt lutad emot hatten,
 Vet endast den, som kraft gaf åt hans svärd;
 Och månen runden går på himlens båga
 Kring kungens blund i fältvagnens alkow,
 När kämpen ritar vid sin vaktelds låga
 I brefvet hem detsamma tack och lof.

Och seklers solhvarf sedan dess fått tåga
 Och månerunder öfver Breitenfeld,
 Samt tusenfaldt välsignad gröda råga
 Germanias kornbod uppå dessa fält,
 Och tempelklockorna i stad och byar,
 Och Herrans ord kring land och rike spridt,
 Sen dess fått samla under himlens skyar
 Båd' kung och menighet tillhopa fritt.

Dock hur än solar der, hur grödor bergas,
 Och nya sekler rulla fram allt fler,

Hur morgonrodnader der purpurfärgas,
 Samt aftonrodnader än sjunka ner,
 Ja, hur der sås och plogas, mejas, skördas,
 Skall ifrån Rhein till Einstresalt dervid,
 Dock Gustaf Adolfs namn välsignadt vördas,
 Och täljas ännu till den sista tid
 Om Sveakonungens och Tillys strid.

Gustaf Adolfs intåg i Nürnberg.

(Till professor Wagnérs Crayonmålning, ex-
 ponerad i Max Römers lokal: 19 & 21
 N. Clark Street, Chicago.)

Hvad är det för trupp, der rider
 Fram, som till en segerfest?
 Hvad är det för tåg, som skrider
 Mot den främste der till häst?
 Och de fromme männen, trenne,
 Hvilka ligga der på knä
 Kring den stående, kring denne,
 Säg mig hvilka äro de?

Jo, det grå triumviratet,
 Som på knä har sjunkit ned,
 Tillhör män af celibatet,
 Som ett värdigt afmarschled,

Men den främste, som der rider,
 Majestätet, som ej smält,
 Hjelten är i heta strider,
 Segraren vid Breitenfeld.

Hvar är hans armé, den käcka?
 Torstensons artilleri,
 Jo, den gått i ordnad sträcka
 Redan Nürnbergs stad förbi,
 Ej han kommer med soldater
 I en stod af eld och rök,
 Som en skock utaf kroater,
 Utan vänligt på besök.

Derför ock den hållning trygga,
 Utan fruktan denna blick,
 Som ej orsak har att skygga
 I ett krypdjursartadt skick,
 Hos den man på stadens vägnar,
 Hvilken värdig, allvarsam,
 Som en Rådets medlem egnar,
 Räcker Nürnbergs nycklar fram.

Dukar vifta, klockor ringa
 Högt befriaren emot,
 Barn tillmötes honom springa,
 Blommor regna för hans fot,

Ingen krigsgärd ut han skrifver,
 Borg- och ridderskap ändå
 Glad den ädle gästen gifver
 Mer, än han kan peka på.

Himlens glob i silfver drifven,
 Prickad med dess karta af,
 Liksom jordens der beskrifven,
 Med dess poler, land och haf,
 Räcks den mensklige försvarar'n
 Af dess frihet och dess ljus,
 Som skall lysa verldsomfarar'n,
 Liksom borgar'n i sitt hus.

Tusende och åter tusen
 Lof ske konungarnes kung,
 Tempel äro boningshusen,
 Så för gammal, som för ung;
 Ögon, uti tårar tvagna,
 Stråla nu af sol och vår,
 Fast kring en germansk campagna
 Kriget än sin gröda sår.

Ung och glad och fagerhärig
 Följer sist en Leubelfing,
 Hjelte, fast blott tjuguarig,
 Med i kungens kämpering.

Sadlad stridshäst redan gnäggar,
 Stampar vid kanonsalut,
 Gnistor mellan tak och väggar,
 Och vill till sin herre ut.

Snart i grofva ryttrarbygeln.
 Träder Sveakungen fot,
 Samlar nötta lädertygeln,
 Drager nya faror mot;
 Än är ej martyren kransad,
 Söderut går marschen käck,
 Dit, der Tilly står förskansad
 Bakom Donau och Lech.

Men hans ögonsten — den kära —
 Som han värnade så glad,
 Skall han nya tidens lära
 Rider än på sin bravad,
 Andra lagrar stolt att skära,
 Glänsa i hans Iliad,
 Troget med sin hjertes ära,
 En safir på häfdens blad.

Spionen

eller Gustaf Adolfs och Tillys sista möte.

Så djup ur sin vagga bland Alpers snö
 Går Lechfloden, segelbefaren,
 Med hvirflande skum från ö till ö,
 Att kasta sig ned på sin kudde och dö
 I Donaureservoaren.

En droppe fast blott, oceanen emot,
 Han speglar på långväga färden
 De susande skogar med mossbetäckt rot,
 De riddareborgar, det flammande klot,
 Som lyser och värmer all världen.

Han vattnar Campagnan, der lägrad soldat
 De sydtyska drufvorna profvar,
 Och växande brödet på milsvidt fat
 Uppsparkas i dagen till fågelmat
 Af stampande, jernskodda hofvar.

Dit rider nu Breitenfeldsegrenaren, han,
 Bevakad af kejsarns arméer,
 Och rigtar sin blick mot den ostliga strand,
 Der Tilly med trettiotusen man
 Förskansat sig djupt i tranchéer.

Han rider och rider på ljusgrön vall
 Han sätter till ögat handen,
 Och rekognoserar, trots knall på knall
 Från Tillys kanoner, så lugn och kall
 Den Bäjerska låglandsstranden.

Men floden der rullar sin bölja så strid,
 Hon vaktar för korn och klöfver,
 För kurfurstendömet der tätt invid,
 Och kungen han tager till orda så blid,
 Otålig att komma ditöfver:

Hör, gos-ar, hvem säger väl tillitsfull
 Mig djupet der floden sig kröker?
 Femtio blanka riksdaler i gull,
 Parôle d'honneur, för exemplets skull,
 Ger jag åt den, som försöker.

Då framred ur snömajestätets tropp
 En kämpe, som skråmor fått smycka,
 Och, rätande sig uti sadeln opp,
 Han bad, att som bonde från tå till topp
 Förklädd, få försöka sin lycka.

Och kungen han log blott och nickade gladt
 Sitt ja åt den raske dragonen,
 Som allmänt var känd såväl dag, som natt,
 För ärliga krigsputs och lustiga spratt,
 Och tapperhet uti squadronen.

Strax kungen begaf sig till närmsta redut,
 Dragonen till bondeqvarteret.
 Men återkom snart klädd i hatt och surtut
 Och ett svigtande ungråd på axeln till slut,
 I stället för ryttarbantleret.

Bland hagtorn och vide, så ingen nu ser
 Hans stig i en dalbottens gropar,
 Han vandrar åstad emot flodbädden ner,
 Och midt i dess skummande stråk sig beger,
 Då posten på hinsidan ropar:

Halt werda, hvarthän? gif på fläcken ett svar,
 Eller har du en kula, bonde.
 Nej, landsman, din kula för svensken spar,
 Den kättarn beröfvat mig allt hvad jag har,
 O, måtte anamma'n den onde!

Ja, det ber vi dagligt, försök dock ej på,
 Såvida du inte kan simma,
 Att vadande tvärs öfver strömmen här gå,
 Som mättes i går och befans tjugutvå
 Fot djup i sin mellersta strimma.

Den halfva dukaten, så blank i min hand,
 Som guldet i kejsarens hytta.
 Är din, om du blott vill till hinsidan strand
 Förhjelpa den husville flyktingen, han
 Kan vara dig sedan till nytta.

Välän, för att ej varda skuld till din död,
 Vill, glömsk utaf krigsreglementet,
 Jag simmande rädda dig uti din nöd,
 Och skaffa dig sold jemte kläder och bröd,
 Som nummerkarl vid regementet.

Nu bonden han gömde med ängslande min
 Dukaten i hemmaväfd jacka,
 Och vände tillbaka försigtig som hin,
 Men underlät ej med ett godmodigt grin
 För välmenta tillbudet tacka.

På omväg, som nyss der i dalen nu satt
 Det flitiga bi och sög honung,
 Han snart nådde stugan och ombytte hatt
 Och lånekostym och gick, glad åt sitt spratt,
 Att lemna rapport till sin konung.

En hundrariksdaler han fick och ändå
 Qvartermästarplats uppå fläcken,
 Och dito af guldkungens öga, det blå,
 En blick, som betydde: nu kunna vi slå,
 Med Guds hjälp, en bro öfver Lechen.

Af slumpade stugor ej långt derifrån
 Nu bygges, att verket forcera,
 En bro öfver Alpernas strömmande son,
 Som sedan vid strandbatteriernas dån
 Strax trehundra finnar passera.

På hinsidan floden står Tilly dock kvar,
Till tänderna rundtom förskansad,
Hvart ögonblick färdig till modigt försvar
Med hela sin här som bakom sig han har,
Af barrskogens kronor bekransad.

Dock — den, hvilken börjat en gång sin reträtt,
Blir mer'ndels af lyckan förskjuten,
Att taga revanche har sig sällan så lätt,
Och kulan, den träffande, sägs ha pollett,
Och Tillys var denna gång gjuten

Ett barn af sin tro från sitt fädernesland
Han slöt — som en hjelte det likar,
I en ring utaf kämpar ännu uppå strand,
Med romerska kejsarbaneret i hand,
Och svept i dess blodiga flikar.

Ferdinand den tredjes dröm

Gtur kyrka och i kyrka
 Att, åt sammanvärfvad styrka
 Be om seger i ett slag,
 Kejsarn far, och påfvens söner
 Tälja radband, läsa böner
 Ut i Böhmerstaden Prag.

Utaf guld gediget gjuten,
 Med juvelskrud sönderbruten,
 Bytt mot mynt till krigets gärd,
 Står madonnabilden, blottad,
 Ömsom dyrkad och bespottad
 Inom altarringens härd.

Helgondyrkandet ock rönte
 Gudamodrens nåd, som lönte
 En så trogen bön, så öm,
 När på turstligt purpurläger
 Kejsarn löfte fick om seger
 Öfver kättarn i en — dröm.

Hatzfeld nu i nåder tagen,
 Sedan Gallas, han, vardt slagen,
 Har, som härens general,

Order fått, att spänna bältet
Emot svensken uti fältet,
Enligt kejsarns eget val.

Öfver Egerflodens stränder,
Hjertat mot af kejsarns länder
Kommer dristigt norrifrån,
Genom skog, moras och mosse
Gustaf Adolfs bästa gosse
Blixten — Lennart Torstenson.

Med försliten kropp och helsa,
Som ej mera står att frälsa,
Sen i fält på nytt han drog,
Klagar, permission förvägrad
Och af krämpor mest besegrad,
Fälthern, knotande med fog,

»Löst från Ingolstadtska murar
Värka dessa hagelskurar
Ur min kropp hvar enda ben,
Bjöd mig ej fältherrepligten
Gaf jag för den böfla gikten
Raggen kriget och armén.

Rådets böner, länge hörde,
Mest herr Axels dock, mig rörde
Öfver fosterlandets nöd,

Och att rädda det från nesa,
Var, som mig förmådde resa
Hit, sen Jan Banér var död,

Plågan dock för trots mig varnar,
Gudskelof, se himlen klarnar,
Herren vet nog hvad jag tål;
Fosterlandet rår, jag tänker,
Om mitt lif och den mig skänker
Kraft, att föra Sveriges stål.

Derför bort all veklign klagan,
Jag vill tacka Gud för agan,
Rida ut, förr'n sol går ner,
Ta i ögonsigte nejden
För den tida morgonfejden,
Som ej nu kan undgås mer.»

Ledes, när signalen hvisslar,
Så till stugudörr, som gnisslar
Uppå rostigt gångjernspar,
Fram i bistert nordanväder,
Vid sin tygel, garfvadt läder,
Fältherrns gnäggande tartar.

Snart herr Lennart utan tadel
Sitter rak i ryttarsadel,
Och utöfver frostig äng

Till en skogshöjd gallopperar,
Håller in der, och studerar
Blitvande bataljterräng.

* * *

Stjernan bleknat. Slut är natten,
Ljusnande kring land och vatten
Dagen tyst sig mornar till:
Endast här och der i snären
Höres, som man vet, om våren,
En och annan morgondrill.

Och en skildtvakt närbelägen
Stampar på den frusna vägen
Foten varm i ökad takt;
Hör, då kallar trumreveljen,
Just, som fältherrn lykt konseljen,
Upp till morgonbörens akt,

Den är kort — på gamla seden —
Ej så lång, som under freden:
Kärnord, dem en knekt förstår,
Så en psalmvers mangrant sjungen,
Alldeles, som under kungen,
Och ett kraftigt Fader vår.

Nu, förrn sol i öster lågar,
Högra flygeln hurtigt tågar
Till en höjd, af rimfrost hvit;

Götzen söker försprång vinna
 Med sitt folk, men kan ej hinna
 Före Wittenbergarn dit.

Kraftens språkrör — malmstöpt tunga —
 Börja nu deruppe sjunga
 Dånande från fjellets mur,
 Och, lik åskan, körd bland skyar,
 Väcka städer upp och byar
 Ur sin ljufva morgonlur.

Marken berghårdt sammanfrusen,
 Dånar under sinom tusen
 Hofvars slag i sträckt galopp,
 När en Douglas, van vid fara,
 Gör attack på jernklädd skara —
 Spillror af en Cronbergs tropp.

Här sitt blodsdop erhöll h' elten,
 Som gick sedan öfver Bälten;
 Kulan stundom nöjs med spratt:
 Långa håret, svedt och knorradt,
 Brabantslinnet genomborradt,
 Liksom rock och fjäderhatt.

Ascheberg på venstra flygeln
 Störtar med i munnen tygeln,
 Sabel och karbin i hand,

Följd af kämpalysten trånad —
 En squadron i skråmor grånad —
 Föga mer än hundra man,

Mot de Werthen, svarta grefven,
 Med den flamska bondenäfven,
 Tag på tag och det ej slappt,
 Men fast rakad, som med lie,
 Inte en gång, utan nie,
 Gaf ej nederländarn tappt.

Dock, när utur hjelmen, klufven
 Framstack af den svarta lufven
 En och annan blodig lock
 Från hans sönderhuggna skalle,
 Lika den en sårad nalle
 Vänder mot en jägarflock,

Vika ändtligen tillbaka
 Öfver frusna kärr, som braka,
 Bäjrarne bak trotsigt stöd:
 Fotbrigad med fällda piken,
 Färgad, liksom vimpelfliken,
 Uppå skaftet purpuröd.

Sist gör Douglas, höglandsskotten,
 Käck ryttaren i botten,
 Än en choque, och det som karl,

Då brigadens sprängda leder
 Flykta eller sablas neder
 I en hög kring sitt standar.

Hän till Tabor flyktar grefven,
 Och hans slagna kämpar äfven,
 Mörka, som han sjelf i syn,
 Hur till angrepp nytt han lockar,
 Truppen blott på solden pockar
 Under hotfullt ögonbryn.

Strax i början utaf slaget
 Fick herr Lennart öfvertaget —
 Götzens flygel sprang till skogs.
 Striden räckte hela dagen;
 Innan qväll'n var Hatzfeld slagen
 Och han sjelf tillfångatogs.

* * *

Himlen mulnat. Marken mjuknar,
 Regnet flödar, fältherrn sjuknar,
 Gikten börjar i hvar lem
 Upp och ned att galoppera
 Och, som vanligt, att grassera,
 Som en skenkamp utan rem.

Fot lhopsnörd tappar bygeln,
 Hand med kamp i släpper tygeln,
 Fältherrn vacklar på sin häst,

Lyfts, af trogna händer räddad,
 På sin bår, med fanor bäddad
 Till herr Lennarts segerfest.

Hugger plågan klor och tänder
 I sitt offers rygg och länder,
 Är dock hvilostaden mjuk
 Med den dubbla kejsarörnen
 Och emblemerna i hörnen
 På broderad silkesduk.

Trummor hvirfla, hjeltar bära
 Segrarn nu en — krympling nära —
 Dit, der brasan, tänd i byn
 Med det svenska höggvarteret,
 Prydt af fältmarskalksbaneret,
 Lyser skogens dunkla bryn.

* * *

Medan fanatismen kedjad,
 Under bön till himlen vädjad,
 Vid sitt nötta krucifix
 Sysslar fromt, kanoners dunder
 Skakar stad och tempelgrunder
 Nejden rundt kring Jankowitz.

Segeindrucket, blekt af hunger,
 Under gisseln hoppet sjunger
 Sin ambrosianska sång,

Och från kampanilen höga
Spejar väktarns spända öga
Utåt vägen gång på gång.

Hör, då dånar det i fjerran
Hofslag, prisad vare Herran,
Segebudet nalkas fort
På en häst, som släpar buken
Emot marken, blodbestruken,
Fram till stadens gallerport.

Ryttare i hjälm och pansar
Stampar framför vakt med lansar
Blodet från sitt stöfvelpar,
Visar vid en blixstens strimma
Bref till kejsarn, denna timma
I sin — drömda segerchar.

Fast i smulor hoppet grusas,
Fast ej läppen gunstigt krusas
Mer af nådigt välbehag,
Kejsarn, läsande notisen,
Dock beherrsökar lugn vid krisen
Viljefasta anletsdrag,

Gjutne, som i bronzen samman,
Matt belyste nu af flamman
Från två mörka ögonklot,

Stirrande ur hålor djupa
Ned, som för en ättestupa,
Afgrundsstalp med ens emot.

Nu sitt öde mot hur hatet,
Underblåst af celibatet,
Kämpar under midnattsstund
Inom barm, der harmen flammar
Osedd i sin dolda kammar,
Svigtande på rubbad grund.

Läppar, vana blott befalla,
Alt beherskande och alla,
Fastän nu förutan mål,
Medan grämelsen dem sluter,
Öppnade om få minuter
Med en klang af härdadt stål,

Ropa högt med manlig stämman,
Som ej fruktan kunde skrämman
Den betryckte i sin sorg,
Till en hofsven: Vagn och hästar
Fram åt mig och svit, som gästar
Här uti min kungaborg.

Tvänne härar nu förstörda
Bönerna allsintet hörda,
Fastän patern låg och bad.

Bäjern af Fransosen bundet,
Saxen, som ett skepp på grundet,
Svensken för min hufvudstad.

På en krokväg nu det hastas
Fram till Wien, der det rastas,
Och i sammankalladt råd,
För att frälsas från hin onde,
Skrifves ut gesäll och bonde
Af hans kejsrerliga nåd.

Än, som förr i Tillys dagar
Och i Wallensteins, man klagar
Öfver landsmäns öfvervåld:
Rundtom i den hela nejden
Flyktingar från sista fejden
Ströfva kring förutan sold.

Våldet gästar borg och stuga,
Ropar åt dess skrämnda fruga:
Fram med vin och kött och fläsk,
Tvingar mö, till dager vaken,
Passa upp och dansa naken
Men en drucken soldatesk.

Bönder, borgare, soldater,
Munkar, prester och prelater
Om hvarann på väg och stråt,

Flykta, medan barn och qvinnor,
Makar eller älskarinnor
Ängsligt följa under gråt.

Öde står familjehärden,
Söderut går sorgefärden
Emot Alpens kedja, blå;
Guld, arbetadt under hamrar,
Gömmes der i djupa kamrar,
Som för öppna dörrar stå.

Ej herr Lennart länge hvilar,
Snabb i ilmarscher han ilar
Förbi mången borguin
Tar och skattar, oförvägen,
I sin tjenstutöfning trägen,
Städer, fästen, raka vägen
Fram till kejsarstaden Wien.

Karl den tionde.

S, Svea folk, du upprest ärestoder
 Åt många kungar och förtjente män,
 Som gagn och heder gjort din gamla moder,
 Men af hvad skäl har du försummat den,
 Som dock var man att ge helgjutenheten
 Åt landets form, som den på kartan ses,
 Hvarom du sjelf är lika så medveten,
 Som om sin riksgräns Asiens kines.

Ifrån ett annat land han ej med svärdet
 Skar bort en härsmän af naturlig gräns,
 Tog blott igen hvad hängde hop med gärdet,
 Och fick på orättmätigt välde trens,
 Och nu i tvänne sekler, som förflutit,
 Och ett par tiotal af år dertill,
 Du hvarje synlig gärd till tack uppskjutit,
 Som svensk mans plikt och hederskänsla vill.

Nej, från der lappen vallar sina renar,
 Ty äfven dit upp räcker Skånes bröd,
 Och ner till Småland bland dess ljung och stenar,
 Låt gå ett rop om myntadt understöd
 Från hvar och en, som har ännu af plojen
 En uppkörd torfva, i hvars mull det sås,

Ty slår hans egen årsskörd slint för logen,
Han vet ändå, hvar kakan står att fås.

Och ej förnärmas derigenom grannen,
Och tungsam pligten visst ej heller känns,
När offret galler icke — konungsmannen —
Men väl omdanaren af rikets gräns,
Än mindre krigarn, våghalsen och hjälten,
Hvars sinne, tärtdt af högre åtrasbrand,
Drog djerft, men oförsigtigt öfver Bälten,
Med Sverges krafter bort till annat land.

Dock — hvad man säga kan, utan att skryta,
Och blåsa granna bubblor af beröm,
Som med sekunden flyende förflyta
På diktens snart förrunna vårdagsström,
Det är den fria mening, rent ut sjungen,
Såvida sanningen skall hållas kär,
Att dagsarbetet för den svenska kungen
Var ifrån början och till slut — besvär

Till taflan: "Karl den tolfte lik-
färd öfver norska fjällen."

 vad är det för tåg, som går der, gif akt!
 Och bär, som det tycks, på en bår?
 Ledsagad af krigares hedersvakt,
 Som led vid led marschera i takt,
 Fast sakta framåt det går.

Den bördan på höghvälfda skulderblad
 Nu trycker, som sorgen så tung,
 Ty han, som der hvilar på lit' de parad
 Den tolfte i Karlarnes lysand' rad —
 Är Sveas käckaste kung.

Hans fälttåg är lyktadt, hans kamp mot en värld,
 Och slutad hans lifs biuvak;
 Med handen om fästet på Karlarnes svärd
 Han somnat på bröstvärnets hufvudgård,
 Från örlog och vapenbrak.

Lik Romaren slöt han sitt hufvud, då
 Det mördande skottet small,
 I svenska togan den uttjenta blå,
 Af slitna klädet med knapparne på,
 Af simpel och gul metall.

Och så vardt han funnen af sina män —
 Ett lejon på sin sarkofag —
 Af kulan träffadt. Från hvem kom den?
 Ja, frågan väntar på svaret än
 Till yttersta domens dag.

Och dagen bergad gått in i sitt tält,
 Och fältrop och lösen gett
 Åt nattens skiltvakt, som tyst sig stält
 Med månen till rund på stjernströdt fält,
 Fast icke de sagt, hvad de sett.

På sprungna bomber — kartesch och grañat —
 Det säde med dödens frö —
 Den sista november fyllt upp sin mandat,
 Och somnat trött, som en käck soldat,
 På fjället med blodig snö.

Och månen faller sitt hjälmvisir
 Och stjernorna slockna ut,
 Och gömma i molnen sitt silfverskir,
 Och natten sänder sin postkurir,
 Ty skådespelet är slut.

Och facklorna kasta sitt röda sken
 På drifvor, som vintern har bygt,
 På män och vapen, på stam och sten,
 Det är som en text om en blodig scen,
 Men kungen han sofver så trygt.

Så dof en klagan förstulet går
 Och suckar i midnattsvind,
 Och tår, som ej runnit på många år,
 Nu bränner mer bitter, än alla sår,
 På krigarens ärriga kind.

Och solen, som följde sin hjelte så glad,
 Med grämelse vaknar och ser
 På bladet — det sista i hans Iliad —
 Och väcker så långsamt upp by och stad,
 Men Karol vaknar ej mer.

Af dagens hugskott, af lyckans kast
 Han tiggde ej gunst, ej pris,
 Om jorden än remnade, axeln brast,
 Orubblig han satt dock och sadelfast
 Och trygg uppå karlavis.

Må tadlet ock rida hans lyten uppå,
 Hans dygder ha nordstjernans glans,
 Ej mindre blir hjelten, fast smädad också,
 Ett lejon är alltid ett lejon ändå,
 När smädarn knappt räcker dess svans.

Men ros fick mången för ringa nog,
 För stjernor, som ströddes ikring,
 Lik blad om hösten i gulnad skog,
 När nådens sol med sitt skimmer log .
 Ur dallrande kronors ring.

Han nu gjort front och förklarar sig här
 För mönsterherrn högst vid sitt bord,
 Med fel och meriter sådan, som han var,
 Men länge skall minnet väl än lefva kvar,
 Kung Karl den tolfte i nord.

Bland Sveas hjeltar i höganloft
 Han dväljes, fast vördnad går,
 Och tyst, som på grafvar ett blomsterdoft,
 Besöker i Riddarhuskoret hans stoft,
 Så länge än världen står.

~~~~~

Kung Karl.

Ⓜ ill kejsares och kungars flock
 Jag känner mig ej dragen,
 Men älskar en och annan dock,
 Som hör till undantagen;
 Och när jag bugar för enhvar
 Utaf ett motsatt tycke,
 Som åt det andra hållet drar,
 Hos såväl fruntimmer, som karl,
 Får jag väl ha mitt eget kvar,
 Jag ber, i detta stycke.

Bland dessa få tillåt mig nu
Blott nämna en allena
Som troligen ej heller du
Har hjerta att förklena,
Men vet, när här, som du förstått,
Ej inbegripes Jarlar,
Som ofta öfver kungar stått,
Om också ej de bott i slott,
Att namnet hans är kort och godt:
Den femtondes af Karlar.

Att han var älskad i vårt land,
Det minnes noggsamt alla,
Som under kyrkogårdens sand
Ej ligga redan kalla;
Ty ifrån Sveriges södra pynt
Och till dess norra skoning
Man höra fått, om man begynt
En vandring, god mot lätjans dynt,
Hans namn välsignadt, som hans mynt,
Från boning gå till boning.

Knappt fans det bonde i en vrå
Och vid sin syssla fliten,
Som ej tog helgdagströjan på,
Om också den var sliten;
Det var så gladt i stad och by
För hvarjom och för enom,
När kungen kom, som vanligt kry

Och frisk, liksom ett vinterny,
 Fast svart i skägg och brun i hy,
 Och reste derigenom.

Och fans i skogsbygd, som på slätt,
 Ett rosenstånd bland ljungen,
 Nog bands det samman en bukett
 Förvisso åt den kungen;
 Och fast ej af så finfint skrot,
 Som uppå herrgårdsbänken,
 Och mull satt qvar vid blommans rot,
 Som kom med kanske oskodd fot,
 Tog han den lika gerna mot
 Och tackade för skänken.

Och hvar han kom, hur det bröt ut
 Af hurrarop en åska,
 Som knappast ville ta' ett slut
 Kring bankupé och droska;
 Och detta utan sporre alls
 Uppå den fria viljan,
 Som mutas än för, än befalls,
 Än krusas för, som för en vals
 Af en kokett med guldsmidd hals
 Och naket bröst på tiljan.

Och än i denna stund jag nog
 Kan draga mig till minnes,

Hur bort vid Dyrchavens skog
 Hvar dansk befans till sinnes
 En sommareftermiddag het,
 När man för solskensflamman
 Helst njöt Siestans maklighet
 I godan ros beqvämlighet,
 Men då hvad lif, hvad rörlighet,
 Hvad osökt fröjd och gamman.

Hur alla toppsegel man strök
 Så hjertligt, frändskap kunde,
 För vår kung Karl uppå besök
 Hos Frederik den sjunde;
 Han, som fast knapp till kunskapsmått
 Och för sin far ett törne,
 Vann folkets kärlek på sin lott
 Ej blott i stort, men ock i smått —
 Ej just så *lätt* för hvarje drott —
 Som ingen der tillförne.

Och frökvarne från hufvudstan
 Och oskulden från landet
 De tappade på vägens p'an
 Båd skon och strumpebandet,
 För att få se så hurtig karl
 Till häst, som svenska kungen
 Oemotsägligt också var
 Paradklädd, som en käck husar

I uniform och schemitar,
Med ens ur sadeln sprungen.

Och när de höga herremän
Med bytta hufvudbonan
Sig satte i en droska sen,
Som om de ej egt kronan,
Och folket slöt sig samman det,
Som en ihopsnodd kringla,
Omkring de 'bегge majestät,
Han log så godt, tog hand från knät
Och ner i fickan djupt, och lät
En näfve specier singla.

Om Fredrik varit ej så kär
För dem i fröjd, som smärta,
De kanske bjudit "Kalle" här
Båd' kronan och sitt hjerta;
Dock ej man såg hos dessa två,
Hvad ofta man befarar,
Att vänskapen satt utanpå,
Nej, trofast in i hjertats vrå —
Och skall väl nordens mera få
Till kungar slika karlar?

Det gjorde månget hjerta godt,
Se kungen skaka näfven
Med fadda smickrarn icke blott,

Men sanningssägarn äfven;
 Att gladt förnimma få i allt
 Hans rättframhet och skåda,
 När godheten ur ögat smalt,
 Det svenska lynnets bästa halt
 Uti hans sinne, som gestalt —
 Så karlavulna båda.

Der kolmörk skog sig tätast slöt
 I natt förutan stjerna,
 I hvarje undersåtes sköt
 Han kunnat lägga gerna
 Sitt hufvud ned, ifall han tyckt,
 Och jag mig ej bedrager,
 Och sina ögon sammanlyckt,
 Som fågeln under vingen trygt
 I mossigt bo, på qvisten bygdt,
 Till solljus morgondager.

Hur mången nöd, som skrufvat fast
 Sin centnertunga boja,
 Och kungen dref på flykt i hast
 Ur herrehus och koja,
 Och hur han torkat tårar af,
 Och tunga bördor lättat
 För dem, som annars gått i qvaf,
 Har saknad ristat på sin staf,
 Och tacksamheten vid hans graf
 För längesen berättat.

Och månet öga såg jag vått
 På bonde, som på fruga,
 Och månet ord jag höra fått
 I borgarhus, som stuga;
 Gud, att kung Karl än gick här varm
 Och hans Lovis ej farit,
 Med kärlek gladt uti vår barm
 Vi burit dem uppå vår arm,
 Och kanske mycket utan larm
 Nu annorlunda varit.

Och vördadt, som en Birger Jarls,
 Allt intill denna dagen
 Den kära kungens namn, kung Karls,
 »Landbyggarens med lagen,»
 Skall fastän våra ben engång
 Till stoft i grafven malas,
 Dock efter oss i tal och sång
 Af folket nämnas mången gång
 Ännu i stuga och salong,
 Så länge svenska talas.

Alrik och Erik.

Det var två prinsar — ett brödrapar —
 I fordna dar,
 Som redo ut till att jaga,
 Sen först till ottvard de täckts en klar
 Måhända par,
 I morgongryningen taga.

Bland skogens stammar — de jättespjut —
 Dock snart bröt ut
 Om bytet jägarne gjorde,
 En tvist, som ökad med hvar minut,
 Vardt gräl till slut,
 Som stundom händer de smorde.

Då slagsvärd tröto, såväl som sans,
 Och riddarlans
 Ej än fyllt vapenförråden,
 Man måste nöjas med hvad, som fans,
 Och var tillhands,
 Att öfva vikingadåden.

Och så begynte med sporrar på
 De prinsar två,

Af Sigge Fridulfssons adel,
 Med sig och hästar till väders gå,
 I hopp att slå
 Hvarann ur sköldungasadel.

Från mjölkhvit tandrad rycks, som en gren,
 Den silfversten
 (Ty tvisten måste ju slitas)
 På stegrad fåle, som kunde sen
 Bland stam och sten,
 Lik vredgad husbonde, bitas.

Med detta vapen, som grips ibland
 Af furstehand,
 De öfverfölo hvarannan,
 Så blodet stänkte från krossad tand
 En purpurrand
 De begge bröder i pannan.

När så de provat hvarandras rätt,
 Som ej var lätt,
 Och blods- och svedtdroppar dröpo,
 Två odensoffer af kungaätt,
 På vikingssätt
 Bredvid hvarandra de stöpo.

Ej häfd förtäljer hvad folket sad'
 I land och stad,

När liken funnos af båda,
Men någon hofskald kanhända qvad
I en ballad,
Att dråpen skedde i våda.

Kung Agne, fadern, låg ren i mull;
Han stöp omkull
På vedergällningstagsrätten —
Vardt silfver sönernas bann skull,
Var faderns gull;
Och så slöts ynglingaätten.

På Kimsta kyrktak, af åldrigt slag,
Vid strömmens drag,
Man kan se prinsarne rida
På hvar sin häst utan hufvudlag,
Ännu i dag,
Och med bredongerna strida.

Karl von Linné.

”Såttan i en handtverkslära,
 Enär hvad, som visats har,
 Svårligen man kan begära,
 Att med boken han blir karl.“

Så der talade och sade
 I all välment välvishet,
 Lärarne, dicipeln hade,
 Fastän ingen vardt profet.

Men en liten flicka, namnad
 För Zigenarlivå blott,
 Och lik drifna spånen hamnad
 Vid den fjerran strand, han nått,

Kom ur gulnadt sommarläger,
 Hotadt utaf köld och sult,
 Fram, som en legend det säger,
 Till kaplans i Stenbrohult.

Okänd, vandrande från skogen,
 Med sin far och mor en höst,

Fast till åren knappast mogen
Jungfrun än med rundadt bröst,

Der ren döden utan hinder
Satt sitt frö, att växa strax
Under ett par gula kinder,
Genomskinliga som vax.

Vildmarksdottern den elända,
Född på stenbrits, fylld med strå,
I en bergskrefva kanhända,
Spådde sannare ändå.

Lärd, att djupt en sak begrunda,
Och med dom ej göra dråp,
Stälde hon helt annorlunda
Smålandspiltens horoskop.

Talade med läppar bruna,
Tecknade med skuggrand på,
Hoppets glada framtidsruna,
Tröstande, till gossen så:

“Karl, spänn kring dig mandombältet,
Och tro ej magisterns dom
Hindrar örten, att på fältet
Hvarje vår slå ut i blom.

Knapparne i Hertas kläder,
 Blommorna på jorden grön,
 Der hvar höjd är den kateder,
 Biltog folkstam gör sin bön

Ha dig kär allt mer och mera,
 Älska därför samvetsgrant
 Dem tillbaka, och studera
 Flitigt blott den foliant,

Som förutan rem och häkten
 Ligger öppen med dess blad,
 Och från tida morgonväkten
 Doftar ambra rad för rad

Uti ängar, skog och lunder,
 Och förklara sen derur
 För en verld de många under,
 Som fins till i Guds natur.

Har du blott de rosor kära,
 I förbidan på dig stå,
 Skall du för din trohet ära
 Och belöning en gång få

Och ett namn, som öfverblänker
 Kungakronans röda gull,

Sen zigerskan man sänker
Ner i jordens svarta mull.

Och ej blott i herrgemaken,
Men i stugan mångenstäds,
Der man börjat nu bli vaken,
Har man reda på, och gläds,

Medan flickorna på ängen
Binda samman sin bukett,
Och det gärdas utaf drängen,
Att sibyllan hade *rätt*.

* * *

Ädla Svea, skåda anletsdragen,
Se din sons gestalt,
Pannan, blicken, allt
Af den rätta halt,
Hur det träffadt träder fram i dagen,
Gläd, som sommar, i den gröna hagen.

Lager gittade han ej att skära
På en krigsmans sätt,
Men på höjd och slätt
Tolk af lag och rätt,
I naturens rike vann han ära
Med exempel, rena, som hans lära.

Och vid denna lager häftar ingen
 Prick af blodigt dropp,
 Och vid malmstöpt kropp
 Reser sig ej opp
 Någon klagan här i mannaringen
 Från en jord, som ropar hämd omkring'en.

Segerns ära kostade ej tårar
 Utaf barn och vif,
 Under kungakif,
 Inga menskolif,
 Unga grödor utaf hoppets vårar,
 Hvarftals höstade på svarta bårar.

Som en vänlig solskensstråle inne
 Eller utikring
 Flöt hans dagsbeting
 I diciplars ring,
 Utan oro i ett manligt sinne
 Utan skugga på ett fläckfritt minne;

Som skall glänsa mer än krigarstålet,
 Än så länge hörs,
 Att en tunga rörs —
 Mandoms eller mörs —
 Fri från smicker, som från gatuskrålet,
 På det gamla, svenska modersmålet.

Och som lefva skall så länge jorden
 Kring sin axel går,
 Ifrån år till år,
 Och det fins en vår
 Med en blomma, som der fostrad vorden,
 Doftar mot oss i den kalla norden.

* * *

Stöpt i helg- och hvardagskläder,
 Som bestå i alla väder:
 Sommar, vinter, höst och vår,
 Var välkommen till vårt möte,
 Karl Linné! ur bronsens sköte,
 Kung med krona kring ditt hår.

Gröna kronan snart af lindar,
 Som, sen vinterns kalla vindar
 Bytts mot sommarns vestansus,
 Sprida doft, lik rundlagd matta,
 Kring din pannas hvalf, det glatta,
 Helsadt nu af solens ljus.

Hvad gör det, att kronan bleknar,
 Du står ändå kvar och veknar
 Ej, när storm på höstligt ting
 Skakar ned, som frukt och nötter,
 Rundtomkring för våra fötter
 Hennes blad på jordens ring.

Länge på din toga sydde
 Mästarn, tills den dagen grydde,
 Då fullbordadt verket var,
 Och nu står der monumentet
 Glänsande, som firmamentet
 Med sin sommarhimmel klar.

Du en verld gaf dop i gruset,
 Derfor står du nu i ljuset,
 Kung mer i din vetenskap,
 Än hvart anspråk med Guds nåde,
 Purpurklädt på jord vi skåde,
 Tills det sväljs af tidens gap.

Gerna strykes hufvudbonan
 För en kung med gröna kronan,
 Som ej ljus- och frihetsskygg
 Sökt förfäa menskosjälar,
 För att bruka dem, som trälar,
 Derfor blomsterkung stå trygg.

Så, då Sveas blomsterslinga
 Sommartid syns kring dig springa
 Som då hon i backen käckt
 Styr sin kälke — hela skocken —
 Som kung Karl i blåa rocken
 Stjernespannet oförskräckt.

Samtid, jemt på upptäcktsresa,
Spejar ut, som genom glesa
Spalierer, hvad fördoldt
Var den vise silfverhåring,
Och nu mången underåring
Vet, fastän han går i kolt.

Men vid brädduppfyllda bägrar
Skola firas dina segrar,
Ouppnådda hittilldags,
Lik de rågstånd, som på åkern
Vagga manshögt kring sjön Tåkern
Sina tunga jätteax.

Derför skall i festligt gänge
Minnet firas ditt så länge.
Som bland gran- och furusnår,
Under nordens korta sommar,
Din Linnæa ännu blommar
Döpt i skogen, der hon står.

Om det går emot och sackar
Uti tidens uppførsbackar,
Eller steg för steg framåt,
Och en bronsman, omkullstukad,
Får till vexelmynt förbrukad
Vandra kring på dagligstråt.

Skola dock bland våra store,
 Vi dig akta, som du vore
 Kung från hufvud och till fot,
 Såsom vandraren sitt öga,
 När ur vintermoln, som snöga,
 Hagelskurar smattra mot.

Ja, hur ödets lotter falla
 Under tidens skiften alla,
 Så i glädje, som i ve,
 Skall din rundel tacksamt ansas,
 Och af vördnaden bekransas
 Din staty, Karl von Linné.

Och af resenärers skara
 Skall väl knappast från oss fara
 Genom Bjellbojarlens port
 Vuxen mandom eller qvinnan,
 Främling, landsman, frände, innan
 Man sin uppvaktning dig gjort.

Blottad hjessa saluterar
 Vackert nu, och defilerar
 Dig förbi, hvar blick är glad
 I de svenska folkled, tätta,
 Om ej just så regelräta,
 Som på *anbefald* parad.

Modellör!

Lärde du hos vatikanske "skraparn"
 Väl din konst så god,
 Att professors stod
 Tycks ha kött och blod

Nu jag spör?

Att, så när jag sagt,
 Det i bröstets schakt
 Slår ett hjerta takt

Innanför;

Hell dig, derför konstnär, efteraparn,
 Af den högste store mästar - skaparn —
 Ofvanför.

Lerchenborgs ros.

Scenens plats är sjukhussalen
 På kirurgernas klinik,
 Dagen efter Idstedbalen|
 Vid kanonernas musik.

Fredligt sida invid sida,
 Uti en och samma rad,

Vän och fiende der qvida
Uppå plågans lägerstad.

På den tappre landsoldaten,
Som på livvakten vid Rhen,
Tog ett stycke kött granaten
Af en arm eller ett ben.

Menskan, jordens högsta prydnad,
Som ett offer eller — hur —
Ligger för sin blinda lydnad
Sönderstyckad, som ett djur.

Kanske segrarn — hvilken lycka —
Får, sen svalnad är hans glöd,
Gå på invalidens krycka
Kring och tigga sig sitt bröd.

Der i kåpor, svarta, långa,
Sväfva öfver golfvet lätt,
För att trösta dessa många,
Tvänne englar på sitt sätt.

Det är tvänne Kristi brudar,
Fromma systrar, som ha gått
Ut i klostrets sida skrudar,
För att tjena andra blott.

Tårögd syster Magdalena
 Torkar, englalik i tron,
 Läkarinstrumenter rena
 Till en ny operation.

Sista ronden går för dagen
 Tyst sin gång med lätta fjät,
 Läser här och der i dragen
 Dödens stilla majestät.

Sakta lampan likt, som flämtar,
 Rinna timglassandens korn
 Medan tempelklockan klämtar
 Midnattslaget i sitt torn.

Ur en lefrad blodpöl dragen,
 Lagd på säng af gjutet jern
 Der en yngling, nyligt tagen,
 Såsom Danmarks sista värn.

Stönar: "gif mig vatten, vatten,"
 Medan febern, sen i går,
 Tagit eld inunder natten
 Uti gapen af hans sår.

Olönt då af jordens förstar
 Räcker tyst, som palmens blad,

Magdalena, den som törstar,
Bägarn, fylld med lemonad.

När de heta läppar doppas
Uti svala drycken ner,
Hvisskar flickan: tro och hoppas,
Yngling, kärlek för dig ber.

Magdalena, sant du säger,
Ty en nittonårig brud —
Seland's skönsta ros — jag eger,
Som mig älskar närmast Gud.

Denna ringen till begåfning
Och en kyss på Lerchenborg
Fick jag uppå vår förlofning
Af min trogna Ingeborg.

När hon kommer hit och gråter
Uppå kyrkogårdens sand,
Och du trycker henne åter
Denna ring i snöhvit hand.

Sök, att trösta hennes hjerta
Med de ord; din Ferdinand
Dog af sår, men utan smärta,
För ett älskadt fosterland.

Intet jordiskt honom störde,
 När han sjönk i dödens famn,
 Och det sista ord, jag hörde
 Från hans läppar, var ditt namn.

Och om du vill mig betjena,
 Syster, för den sista gång,
 Så, min goda Magdalena,
 Sjung mig nu en liten sång.

Sångens dufva sakta flyger
 Uppåt tonande och blid,
 Och kring ynglingsdragen smyger
 Sig ett sken af himmelsk frid.

När ur österns skyar spricka
 Dagens rosor med dess doft,
 Står en skön, förgråten flicka
 Vid sin brudgums kalla stoft.

Hvem förmår att smärtan bikta
 Hos en öfvergifven mö?
 Som går bort med knän, som svigta
 Under hvita kinders snö.

Bland den råa krigarhopen
 Stridstrumpetens segerord
 Öfverröstar klagoröpen
 Från en blodbefläckad jord.

Boktryckerikonstens 400-års- fest 1883.

örr bisp och munkar på latin
 För menigheten bibeln läste
 Och drucko sjelfva ur det vin,
 Som låg i kyrkans hvalf och jäste,
 Och hopen såg och hörde på
 Med dumma miner, lik en fåne,
 Men vardt ej klokare ändå
 Från Haparanda ned till Skåne.

Då talte Gustaf Wasa, han,
 Med kraft i stämman, som i stålet:
 Olaus, tolka, om du kan,
 Oss bibelns text på modersmålet,
 Så att en hvar kan sedan gå
 I Herrans hus, som det oss likar,
 Och ej blott höra, men förstå
 Hvad presten läser och predikar.

Ej bättre uppdrag någon drott
 Gaf än på svenska tungomålet
 Och glad jag lyder, om min lott
 Än varder bannet eller bålet;
 Som natten väntar dagen glad,
 Jag väntat hvad Ers Nåde ordat,
 Och manuskriptet, rad för rad,
 Är redan färdigt och fullbordadt.

Och nu så återstår det blott
 Få stilarne på pergamentet,
 Som lysa skola koja, slott,
 Lik stjernorna på firmamentet,
 Och tryckt en gång skall denna skrift
 Ej aktas mindre här i norden,
 Än tvefvelsutan den bedrift,
 Som räddat hafver fosterjorden.

Med denna balk till rättningsstöd
 Begynte tankens tolk i norden
 Sin brottningskamp på lif och död
 Mot mörker och förtryck på jorden:
 Och ej han skytt en ärlig mans
 Utmaning i det långa kriget,
 Der nu han brutit seklers lans
 I ledet käckt, som i enviget.

I med och mot, i lust och nöd,
 På post om dagen, post om natten,
 Var ofta nog ett stycke bröd
 Hans kost till några munnar vatten,
 Och när förtryck på dun af svan
 Låg söfdt, hvem vet, af — vindrufrankan —
 Var bojan kanske hans kraschan
 Och lägerstaden furuplankan.

Förföljd och jagad ofta nog —
 Ett villebråd för kannibaler —
 Med vapen, dem förtryckar'n tog
 Från despotismens arsenaler,

Han flyktade och slöt sig in,
 Som öknens lejon i sin kula,
 Med brutna pilar i sitt skinn
 Och blodbestänkta manen, gula.

Dock snart i fältet, oförsagd,
 Omstrålad af martyrens gloria,
 Han lade åter bragd på bragd
 Och blad på blad till sin historia,
 Och så i sekler kanske än
 Skall världen skåda gladiatorn,
 Till dess han lykt sin kamp, som den
 Republikanske triumfatorn.

Så lef och verka för ditt mål:
 Upplysningen och broderskapen
 Och spara ej ditt blanka stål,
 Men handskas blott med ärligt vapen —
 Med sanningens — ty det är likst,
 Och räds ej natten eller dagen,
 Men slår i ögat lik den blix, t,
 Som går ifrån en klinga dragen.

Sätt därför dina typer, sätt,
 Ställ dina pjäser till servering
 För mensklighetens *kraf* och *rätt*,
Förädling, *ljus* och *komplettering*;
 Och timra oförtrutet på
 Dess samhällsbyggnad, bygg och timra,
 Till dess du fannas af den blå,
 Hvars ljus mot oss på afstånd skimra.

Karlsten.

Ett svenskt Gibraltar, på din klippa
 Så trygg du står och från ditt krön
 Allvarligt blickande mot sjön,
 Der segel upp och nedér vippa,
 Och vi af häfden gjort det rön;
 Du stått i alla väder lika:
 I fredens dag, i kuleregn,
 Mot fienden ett säkert hägn
 Och skydd för seglaren tillika.

Och därför kan du blicken höja,
 Af fienden du pröfvad blef,
 Och en och annan skrâma ref
 Han nog i din granitstenströja,
 Men aldrig lag för dig han skref,
 Och inga minnens skymf dig agga,
 Ty aldrig ströks, så vidt jag vet,
 Till tecken utaf ödmjukhet
 Din gamla blå och gula flagga.

Och kom han smygande bland skären,
 Som katten smyger efter rof,
 Och gjorde en och annan lof,
 Han kunnat spara dig besvären
 Af slikt och onyttigt behof;

Gick han på afstånd, fick han vara,
 Men annars kom med blixten käck
 En kula, som sad': halt på fläck!
 Och varnade för större fara.

Och rustad än i dödens vapen
 Du står der natt och dag på vakt,
 Och mäter horisontens trakt,
 Der drakars stam med eld i gapen
 Gå fram på vågorna med magt,
 Och ifrån din kanongluggs ruta
 Blott varsnar, spejande och stum,
 En fiskare på hafvets skum
 Och bohuslänning med sin skuta.

Vi haft så många mulna dagar,
 Så mången grämelse och sorg,
 Förlusten af ett Sveaborg
 Man ännu djupt, fast tyst beklagar,
 Men uppå lifvets vexeltorg
 Vi lärt oss smärtans kalk att tömma,
 Och hvad, som ej förändras kan,
 Vi lärt fördraga, som en man,
 Om vi än ej det kunna glömma.

O Gud, som i så många öden
 Oss ledt och smidit har till män,
 Och härdar och uppfostrar än,
 Altifrån vaggan och till döden,

Förtrösta vi på dig igen,
 Och liten stadigt till dig hafva,
 Som våra fäder fordom haft,
 Kanhända vi med lejonkraft
 En gång få hämnas ett Pultava.

Dock — bort med hämdens blick ur pannan —
 All hämd i himmel och på jord
 Förkunnar Herren i sitt ord:
 Den tillhör mig och ingen annan,
 Och en dag skall den blifva spord;
 Och därför låt oss i vår hydda
 Utsläcka hvarje hatets brand,
 Ty Herrans allmagts höggra hand
 Skall de saktmodige beskydda.

Med denna oförställda helsning
 Farväl, o Karlsten, hell din kraft,
 Och tack för hvarje bragd, som haft
 Till följd från friheten vår frälsning,
 Fast den spilt mycken blodig saft.
 Må alla mordredskap, du eger,
 Få smältas om en vacker dag
 Och bli, när det är Guds behag,
 Till verktyg blott i fredens läger.

Hök och dufva.

 Våren kom, och solen smekte
 Jorden, såsom förr så trogen,
 Och kring öppnad rosenkalk
 Fladdrande papilion lekte;
 Dufvan kuttrade i skogen,
 Men på rof flög kring derofvan
 Girigt bytshungrig falk.

Ifrån skuldra femtiåra
 Svetten under dagens möda,
 Sträfvande till sena qväll,
 Droppade i plogens fåra,
 Der i hopp om årets gröda
 Käppades med glädje fliten
 Utanföör hvart stugutjäll.

Flickan tänkte fjäriln fånga
 Fast vid vingen eller bältet,
 Men ifrån den röda ros
 Till de andra rosor många,
 Fjerran uppå vida fältet,
 Skiftande i alla färger,
 Flög han, gäckande, sin kos.

Falken högg sin klo i dufvan,
 Hon som nyss så öm, så trogen,

Kuttrade på löfvad gren,
 Och uppå den gröna tufvan,
 Höljd af lingonris i skogen,
 Stelnadt blod och rifna fjädrar
 Vittnade om bragden sen.

Vandrade med staf på vägen,
 Ledande från hufvudstaden,
 Kom dit uti qvällens frid
 En artist, som anhöll trägen,
 Lossnande från skulderbladen
 Renseln sin med färg och penslar,
 Derom herberge en tid.

Än han satt på någon kulle,
 Än i någon vacker sänka,
 Än uti en båt på sjön,
 Tidigt, just som solen skulle
 Väckt af fågeln till att blänka
 Med sitt öga, eller slockna
 Bakom skogens dunkla krön.

Men vid bygdens mör, som råka
 Svärma kring den fagra tiden,
 Som så snart dock går förbi,
 Älskade han gerna språka,
 Och som bäcken strandens viden
 Famnta' kyssande, dock oftast
 Grannens brunögda Mari.

Sent om qvällen hemkom flickan,
 Efter att ha skiljts vid gossar,
 Bommade till stugans port,
 Modern sade då till flickan:
 Hvad din kind, Maria, blossar,
 Hvarpå flickan åter svarte:
 Moder, jag har gått så fort.

Flickan sjöng i morgonstunden,
 Redde sina lockar mjuka,
 Såg sin bild i källan klar,
 Sorlande i blomsterlunden,
 Drömde sig, trots afundsjuka,
 Redan, som artistens maka,
 Signad utaf mor och far.

Och så slättades på ängen,
 Mejades på åkern rågen,
 Och så ett och sedan fler
 Gula löf på örtesängen
 Föllo neder. Men vid bågen,
 Hvardagssömnen eller sländan
 Sjöng, som förr, ej flickan mer.

Snart af frost den nakna qvisten
 Glimmande paljettbeklädes
 Under höstens långa natt.
 Rest var svalan, rest artisen,
 Nästa vårdag grymt försmåddes
 Flickan vid sin lilles vagga,
 Der en sviken mor hon satt.

Trefaldighetsafton.

Sol i vester flämtar,
 Helgmålsklocka klämtar
 Slag på slag, så gäll,
 Dagakarlar vandra
 Hemåt med hvarandra
 Gladt i lördagsqväll.

När man hela, långa
 Veckan med dess många
 Dagar trälat ut,
 Ungersven och tärna
 Glädas lika gerna,
 Att hon väl är slut.

Kärt det är få råkas,
 Och förtroligt språkas
 Vid för piga, dräng,
 När på fager tilja
 Doftande står lilja
 I den gröna äng.

Frans han älskar troget,
 Snart är axet moget,
 Sommaren sin kos,
 Medan under polen
 Ammad knopp i solen
 Slagit ut till ros.

Så bland flickor alla
 Fagrast växer Malla,
 Som han svurit tro,
 Derför lägger samman
 Skärf på skärf med gamman
 Frans till eget bo.

Flickan älskar gossen,
 Hvad den andra trossen
 Än förtälja kan,
 Ingen rider hästen,
 Ingen svarar prästen
 Käckare, än han.

Derför flickan väntar,
 Och i dörr, som gläntar,
 Visar liljehyn
 Med dess tvänne runder
 Rosenstånd inunder
 Mörka ögonbryn.

Frans går nedom kullen,
 Lossar lätta jullen,
 Skjuter ifrån land;
 Snart med vrickad åra
 Båtens silfverfåra
 När den andra strand.

Öfver vassen viftar,
 Bommullsduk, som skiftar,
 Väfd hos mor och far,

Emot Frans, som hamnar
 Kärleksvarm och famnar
 Hvad han kärast har.

Under hängbjörk slokig
 Gräsets matta, brokig,
 Bjuder sin divan,
 Och i skogen vakan,
 Bigtande för makan,
 Sjunger i en gran.

Frans till flickan qväder,
 Flickans hjerta gläder
 Sig åt gossens ord,
 När han höjer rösten:
 Torp får jag till hösten
 Och fem tunnland jord.

Bonden lön mig gifver,
 När det marknad blifver
 In i Linköping;
 Hälften jag förvandlar,
 Sjal och psalmbok handlar
 Och förlofningsring.

Bruna lockar leker
 Frans nu med, och smeker
 Tvänne runda bröst,
 Och på läppar röda
 Bergar in sin gröda,
 Innan det är höst,

Den, som kan, får måla
 Ögon blå, som stråla
 Lik Neapels golf,
 Sen i tornkupolen,
 Lyst af midnattsolen,
 Klockan slagit tolf.

~~~~~

Pingstabruden.

Det skulle bröllop stå i Finsta by,
 Der, som det sades — grannarne till skada —
 Att ifrån qväll till morgon tomten, kry,
 Drog ax på ax till Åke bondes lada.

Sin rede lärkan bygde på grön äng,
 Och klädran djupast in i tätta snåret,
 Och brudgummen, det var rusthållarns dräng,
 Den raska Anders med det granna håret.

Och bruden, stigen nyss ur bölja sval,
 Som kysste liljor mellan gröna viden,
 Stod röd och vit i löfklädd bröllopssal.
 Som vilda rosor vid midsommartiden.

Ej mera blå var någon sommarsky,
 Som sam på himlens hvalf, än hennes öga,
 Och mera tro fans ej i stad och by,
 Än uti Kerstins barm, den runda, höga.

Den hvita slöjan gick till fällen ned
 Af kjolen, sydd med blommor in på rätan,
 Och det var göra nog, att orka med
 För silfverpiln den korgupplagda flätan.

Som hvarje vacker flicka, ung och rik,
 Fast ej just tidt i våra bygder hittad,
 Befans och Kerstin, sina systrar lik,
 Af lite bondhögfärd en smula smittad.

Och friare det hade Kerstin nog,
 Som ensam arfvinge till halfva Finsta,
 Som med sin egovidd af fält och skog
 Var värd en tunna guld det allraminsta.

Ibland rivaler fler befunnos två
 Mer efterhängsna dock, än andra alla,
 Som med sin korg förstodo lugnt att gå,
 Fast tungsamt nog det kunde förefalla.

Men det är tråkigt för en mö, som har
 Engång på allvar gifvit bort sitt hjerta,

Se sig förföljd utaf en annan karl,
Som ömsom hotar, ömsom ber af smärta.

Bland dessa två rivalerna var en
Son till för detta tolfmannen i Löten,
Och hette Benjamin, den andre, den,
Var Olof röde, äfven kallad stöten.

På ortens marknader man såg dem gå
Bland prunglare med hästar för det mesta,
Och med just lika anlag begge två
Beständigt krogen eller firkan gästa.

På inga vilkor tösen ville ha
Dock någon af dem, minst den tjocke Ola;
Af mor och dotter Anders fått sitt ja,
Ty Åke, fadern, redan låg i jola.

Nu lade dessa begge skälmar råd:
Förhindras vigseln skulle, Anders dräpas;
Och hvita lakan förs till bröllopgård,
Ifall det bär så till, att lik skall svepas.

Så med en skål, ett handslag och en ed
Beramadt aftal gjordes in i skogen:
Och skulle nästa dag, förrn sol gått ned,
Jn brottsling mera bli för gulgen mogen,

Voro nu samlade i bröllopsgård
 Hopbudne gäster, spelemän och fränder,
 Och allt var redo under moderns vård,
 Och flinka tjenares och vänners händer.

Och hästar bundne rundt kring gårdens plan
 Samt bredvid gärdesgården invid vägen,
 Der stodo stampande med rödt i man,
 Och ut och in beställsamhet sprang trägen

Ren solens ur sen femte timmen gått
 Sin säkra gång utöfver berg och dalar,
 Och visat tid för ärlighet och brott
 I nödens kojor, som i praktens salar.

Med moderskyssen på sin pannas midt
 Så brud, som brudgum, följd af hela stråken
 Igenom dörrar öppna gafvelvidt,
 Nu trädde ut och satte sig i åken,

Så under ljuslig kyrk- och vägafrid,
 Som än i dag bär Bjellbojarlens stämpel,
 Det bar i ordnadt tåg och lagom tid
 Åstad till gudstjenst först i Herrans tempel.

Från ljusblå läktarn lärkan sjöng så gällt
 Till pingstdagsgudstjensten den första akten,

Ty det var kornland först och klöfverfält,
Som närmast byn gaf sin relief åt trakten.

Det fria fält med ax, som uppåt sköt
Och lofvade en vacker årsvext redan,
Snart svann för skogen, tigande, som slöt
Hop sina armar milsvidt om dem sedan.

Den vilda trakten här var ödsligt stum,
Det enda ljud, som på en halfmil hördes,
Var af en fors, hvars silfverhvita skum
I strida hvirflar ned mot hafvet fördes.

Af ljuflig löfskog syntes ingenting
Till ögonfägnad, bara jättefurar,
Och granar slokiga der rundtomkring
I djupa klyftor mellan fjällväggsmurar.

Ej liten fågel der på grenen slog,
Nej, heldre valde han den minsta dunge,
Ån denna dystra, djupa, svarta skog,
Att sjunga i och kläcka ut sin unge.

Säg, är ej trakten utmärkt i sitt slag
För ett par onda, sammansvurna sällar,
Till bakhåll kanske så på ljusan dag,
Som under höstens långa, mörka qvällar.

Knapt genom skogens kronor drog ett sus,
 Ej syntes rök från nära menskoboning,
 Allenast gnisslet emot sten och grus
 Förnams från hästens hof och hjulens skoning,

Än högljudt knarrande, än tystnadt af,
 När farten hejdades i uppførsbacken
 Men snart ånyo sig tillkännagaf
 På krönet åter utaf bergaklacken.

Så backe upp det bär och backe ner,
 Tills i en uppförlid, der nedom svallar
 Den strida flodens våg, hvars skum man ser,
 Ett bösskott plötsligt ifrån skogen knallar.

Som getingstunget, fyraårigt föl
 Nu kastar, skyggande, med bruaåket
 Sig utför branten i den djupa göl,
 Och midt i fåran af det vilda stråket.

Ett dödsskri, trängande från sårad brud,
 Den dolde mördarn, flyktande, till gamman,
 Hörs mängdt med tempelklockans fjerran ljud
 Nu ringa hemskt till pingstdagstjensten samman.

Med bruden sluten blodig i sin famn
 Sjelf Anders, sårad, kämpande mot draget,

Ur djupet ropar högt: i Jesu namn!
På skyndsam hjälp, förrän hon släpper taget.

Hvad först nu fans, der vräktes handlöst ut,
Fäld slanas stam, så hopo'nutna tömmar,
Tills ansträngd möda lyckades till slut
Att berga offren ur den graf, som strömmar.

Se, blek på stranden och med upplöst hår,
Der ligger bruden! hvad är mödans vinning?
När blodet, strömmande ur öppet sår,
Nu sköljer barm och genomskjuten tinning.

Inunder qvinnor skri och männers larm
På strandens branta klippuppfyllda backe
Behåller Kerstin taget med sin arm
Ännu i döden qvar kring Anders nacke.

Hvar spetsprydd näsduk blir i hast en svamp,
Den nya helgdagshatten vattenskopa,
Fastän i brudens anlet dödens kramp
Förmärktes tydligt af dem allihopa.

Hur blodets rännlar torkas bort också,
Och hur med vatten tinningen bestänkes,
Dock lifvet flyr från brustna ögon blå
Och dess gardiner utanföre sänkes.

I sinä armar blott ett stelnadt lik
 Snart håller Anders, stackars gossen, unga,
 Hvems sorg är större? menighetens skrik
 Säg, eller dennes med förstummad tunga.

Igenom skogen fram till kyrkan drog
 Med sorgens tidender åstad, att föra,
 Nu dystra män i rad och mer än nog
 Fick läns- och fjerdingsmannen helgdagsgöra.

Den sorgsna Anders, målet för det skott,
 Som utaf mördarns hand mot honom rigtats,
 Fick några hagelkorn i axeln blott,
 Af skäl allena, att det illa sigtats.

Och nästa söndag sen man köras såg
 Utaf en skara män i svarta skruden
 En kransad kista. Vet du, hvem der låg?
 Jo, i sin bröllopsklädning pingstabruden.

Förrn likpredikan hunnit läsas ut,
 Föll tår på tår uppå den svarta mullen
 Och när som sol gick ned och allt var slut,
 Satt Anders ännu kvar på grafhögskullen.

Nacka.

Låt modet all världen kring gerna få flacka,
Men följ mig en söndag i Juli till Nacka:

Der än bredvid qvarnhjul, som sabbatsro njuta,
Går tyst, att sin bölja i Jerlasjön gjuta;

Der björkarnes kronor förmildra i suset
Den bländande dagern af midsommarljuset;

Der oro och kif ej förfölja hvarannan,
Men landtluften fläktar så godt omkring pannan.

(Du invänder kanske, är der icke kifvet,
När derföre just en der satte till lifvet?)

Men, hör då mitt svar: innan vinden bedarrar,
Säg, fins det en skog, der ett träd inte knarrar?)

Der gästfria händer beställsamt vid näset
Servera små sexor i doftande gräset;

Der blåklockan nickar och väplingen röda
Garnerar så vackert den enklaste föda;

Och fullstämmig klingar från träden kring viken
Den fritt exeqverade taffelmusiken:

Och högst upp i barrskogens tallkröna vakan
Förklarar sin kärlek för lyssnande makan,

När qvällsolen sedan, belysande fröjden
Kring djupet i dalen, gått ned bakom höjden,

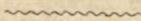
Och ånghvisslan ljuder der nere vid bryggan,
Omsvärmad i qvälln af den dansande myggan,

Man samlas i grupper, så innerligt glada,
Som qvittrande svalor kring rödfärgad lada,

Och gungar i halfdunklets skymning, som mellan
Ett solbelyst löfverk kring speglande källan,

På frustande ånghäst, som börjar att backa,
Så lycklig och nöjd med sin dag hem från Nacka,

Och bygger sig sedan i drömmarnes riken
Kanhända en stuga vid Nackanäsviken.

Stolts Ingrid.

af stormen skakas lunden, hvars hvita björkars
rund

Stå skälfvande från toppen ned till roten,
Lik nakna odalisker, som tyst i midnattsstund
Ha blottat sig från hufvudet till foten.

De afklädts intill stammen sin sommargröna skrud,
Lik skymfade slafvinnor sina smycken,
Dem hösten dansat om med vid nordanvindens
ljud

Och krossat emot klipporna i stycken.

Helt tigande ser månen ur sönderbrusten sky
Fördelsen bland topparne, som buga,
När lågan, tänd på härden, än lyser uti by
En ryttare till mötes ur en stuga.

Han följer dunkel strimma af löfbesållad stråt,
Som slingrar sig, som ormen bland morasen,
Der än så springer framför och än efteråt
Hans favorit, en hund af Dalborasen.

Så närmar han sig stugan — ett skröplighetens
tjäll —

Som fast dess hyra troligen var ringa,

Till nödtorft dock gaf husly i mörk oktoberqväll
 Mot regn och snö och ovälkommen flinga.

Han sitter af sitt fullblod, som skrämtdt af stormens
 choque

Nu frustar vid sin tygel omkring aspen,
 Då qvinnohand, som nejslad ur brutet marmor-
 block,

Från stugudorrrens måla lyfter haspen.

Ung riddaren sig rågar in öfver murken syll,
 Som kvarrar under öfvel sporrbeväpnad,
 Då glädt mot gärdet sträcker sin famn, en hel
 idyll

I tvänne exemplar af men'skoskepnad.

Har du sett tornrosknoppen, som sommarsolen
 spilt

Sin glöd uppå, hvars purpur börjar brinna?
 Så såg du strax den ena, en halfårsgammal pilt,
 Den andra var en tjuguarig qvinna.

Hur hon såg ut? Beskrifning om mörklad eller
 ljus,

Stor eller liten, välformad till växten.

Hvad skulle det väl tjena till, du finge bara rus
 Om trogen blott till hälften blefve texten.

Hvarenda tum förrådde, som blick i sigte fick,
 Från fotabjellet ända ned till hjessan,
 Antikens rena stämpel, och hvar hon kom och
 gick,
 Hon kallades i orten för prinsessan.

Och kanske mången sådan, som varit mindre
 skön,
 Gett bort af apanaget sista slanten
 För denna växt och fågring hos hennes eget kön,
 Med på sin arm den första kärlekspanten.

Och riddaren sig satte på bänk vid gråstensspis,
 Der furubrasa fladdrade på hällen,
 Ånskönt det växte rosor med knopp och stjelk
 af is
 På fönsterrutans glas i stjerneqvällen.

Och riddaren han famnar ett lif utan korsett,
 Och skalkas med ett svall af svarta flåtor,
 Som, ringlande kring barmen på glödande brun-
 nett,
 Tändt ynglingars begärelse och trätor.

Han.

“Och hör du, kära Ingrid, hvad jag dig säga
 må:

För gossen vill jag väfva, vill jag spinna,
Tills vecken på min lampa en afton slocknat ut,
Och tårarne på kinden slutat rinna.

Och den skall ge mig krafter, som är de svagas
värn,
Och frukta ej den öfvergifnas klagan,
Skall gå till storms mot borgen, som högt mot
barrier'n
De brusande kaskaderna i Lagan.

En

Nu iddaes jag rote och kall, som nordans il'
Med hallopar de i ppar utan slövalet:
Farväl, Sols Ingrid, rida jag har i min hela mil,
Du nellan nöd och begång nu har valet.

Cigarrfröken.

På slätt, man kan milatal fara,
Och knappast af träd se en stam,
Hon föddes, der Tidän, den klara
Inunder sitt vide går fram.

Hon brukade slagan på logen
 Långt före sitt femtonde år,
 Hon vaktade hjorden, som trogen
 Med vallhunden följde dess spår.

Hon sjöng sina visor, så glada,
 Som lärkan hvar morgon sin bön,
 När vårsol kring stuga och lada
 Har lockat fram sippor ur snön.

Med vacker attest om sin vandel
 Hon reste till Stockholm, som fler,
 Och fick sig en plats i en handel
 Med tobak, cigarrer med mer.

När möda, som svetts med ifver,
 Begynte sin dagligdags stråt
 Bland lätja, som mest går och drifver
 I gator och gränder framåt,

Hon öppnade dörr'n för publiken
 Af kunder — en fjärlsseralj —
 Som, fladdrande, fylde butiken
 Kring kinder af ros och konvalj.

Och såg i dess ögon, så varma,
 Två speglar i djupaste frid,
 Lik Vetterns, när trött på att larma,
 Han hägrar vid midsommartid.

Der lades ut snaror så många
 Af guld och med perlbroderi
 På sammet och siden, att fånga
 De rosor med speglarne i;

Men ringarne ville ej passa,
 Och klädningstyg hemväfdt hon slet,
 Och nöjde sig ännu att stassa
 Och nöta så länge på det.

De fåfånga anbud i harmen
 Förklarade: jäntan är skön,
 Fastän med ett hjerta i barmen
 Så kallt, som den glittrande snön.

Men tog man en rök hos den sköna
 En qväll efter mödosam dag,
 Hon visste såväl att belöna
 Med löjen af vackraste slag.

En qväll styrdes dit mina kosor,
 Och solen sken än der en qvart,
 Men ej mer på liljor och rosor,
 Som flyttat, man visste ej — hvart.

Och speglarne syntes ej mera,
 Som lyste ur ramen så grannt,
 Om blott man tog en eller flera
 Cigarrer der förr för sin slant.

Den fågling, för sköflingen mogen,
 Nog trodde, som fågeln i skog,
 Så visst, att den stämman var trogen,
 Svm lockande sjöng, men — bedrog.

Blomförsäljerskan.

Och sommarsolen sken så glad
 Från molnfri himmels höjd
 På Seimens rika hufvudstad
 Och menskohvimmels fröjd,
 Der vid en bronsstod satt i nöd
 En enka på ett torg,
 Och sålde för en slant till bröd
 Buketter ur en korg.

Vid hennes sida satt en pilt
 Om knappast fyra år,
 Med öga brunt och vårsolsmildt
 Inunder fagra hår;
 Och han var enkans enda skatt,
 Se'n fadern hans togs hän,
 Och därför nu så troget satt
 Han vid sin moders knän.

Och solen på sin bana gick
 Allt längre vesterut,
 Men ingen blomma enkan fick
 Dock ännu sälja ut;
 Hvar ros begynte vissna re'n
 I bunden videkorg,
 Som hennes kinder längese'n.
 Af fattigdom och sorg.

Kom så till hennes blomsterkram
 En rik amerikan,
 Vid sidan af en bildskön dam
 I guld och tarlatan:
 Han dröjde en minut och såg
 Med rikedomens blick
 På varan, som i korgen låg
 I blygsamt ordnadt skick.

Dock ingen enda liten ros
 Vann tycket der han stod,
 Och därför gick han strax sin kos
 Från hennes blomsterbord,
 Men om han vändt sig i sitt spår
 Han sett, hur det rann ner
 På hennes magra kind en tår,
 Som följdes af allt fler.

Den granna damen såg det dock,
 Och fälde, som hon tapp't,

Rakt ned på gossens fagra lock
 En banknot helt snabbt,
 Och vände sig, som en sylfid,
 Och upphann inom kort
 Amerikanen sida vid,
 Och gick med honom bort.

Och gossen viste sedeln gladt,
 Men modern utan ro
 Det rika paret strax sprang fatt
 På fot förutan sko,
 Och räckte fram åt fina frun
 Sin hand, ej mjuk af kli,
 Men skrumpen utaf svält och brun
 Med banknoten i.

Och herrn tog sedeln, men nu fick
 Af rosenkindad mö
 Han en så varm, allsmäktig blick,
 Som smälte is i tö,
 Han såg på enkans tärda hy,
 Och nakna, bruna fot,
 Tog derpå fram en splitterny
 Ej viken banknot.

Och talte så med röst, som klang:
 Min dotter, här ni ser,
 Har velat ge er femtio francs,
 Men ni är värd än mer;

Jag tiodubblar summan full
 Som en belöningsgård
 För ärligheten, mer än gull
 Och ädelstenar, värd.

Tag därför detta ur min hand,
 Och låt mig trycka få
 Er bruna uppå Seinens strand,
 Men ärliga ändå.
 Och mins att ärlig fattigdom
 Är ännu ingen skam,
 Och Herrans hand blir aldrig tom,
 Farväl, farväl, madam.

~~~~~

Bacchanten.

Grupp vid grupp en samling män
 Utför Caféchantanten,
 Uti en smal Parisergränd,
 Stå gnolande cancangen.
 En auktion, exekutiv,
 Beramad hos en enka,
 Har lockat dit, till tidsfördrif
 I modestadens glada lif
 Af bacchanalier och kif,
 En hop med folk kantänka.

Fast mannen, bördig från Champagne,
 Slöt nyss i krigets leder
 För Frankrike sitt lifs kampanj
 Vid Gravelotte med heder,
 Hans enka af sin husvärd, rå,
 För samkad gäld förnekas
 En planka ens, att hvila på,
 Och nu från genomplundrad vrå
 Hon, hungrande, med fyra små,
 Skall ut på gatan vråkas.

Se, därför auktion skall stå,
 Och det på gatan ställda
 Lösörebo't med qvarstad på,
 Som dömts att hyran gälda.
 Skall hon, när dramat börjar strax,
 Få några skärfvar öfver,
 Ej gå som sparfven från sitt ax,
 Och skall hon få, som fordomdags,
 Ett hem, der fliten med sin sax
 Beskär hvad hon behöfver?

Förgråten enkan låg och bad
 På kammargolfvets tilja,
 Och tåren föll på Bibelns blad,
 Som daggen på en lilja.
 Hon bad, som vid orkanens tjut
 Den ber, som tror och hoppas,
 Att Han ser nödsignalens klut,
 Som näpser vågorna till slut,
 Och kan, när vintern rasat ut,
 Än låta träden knoppas.

Bland annat; inom en förgyld,
 Fast maskfrätt ram på baken
 Syns sn af vindrufrankor skyld
 Bacchant, som dansar naken;
 Hvad former, gratie, plastik,
 Hur amoriner skratta,
 Hvad glöd, hvad trånande mimik,
 Hur hårets vårfloed strömmar rik —
 En uppsväld, nattlig, blåsvart lik —
 Och kysser gräsets matta.

Här slår nyfikenheten ring,
 Men konstsinnen dock fattas,
 Och stycket just till ingenting
 Af mängden derfor skattas.
 Det höjes upp, det svingas rundt,
 Man får med trug och möda
 Ett femfrancsbud, fast knappast undt,
 Omsider af en adelsglunt,
 Som yttrade: på dylik strunt
 Hvem vill väl pengar öda?

Kom så en ansedd, känd artist,
 Förr'n klubban fallit hade,
 Som vaknad fågels uppå qvist
 Hans ögon lyste glade;
 Han bjöd med stämmå klar och hög:
 Strax femti francs, se'n hundra,
 Och genom hopen, som stod trög,
 Sig närmare till tafian smög,
 Att mästar'ns verk beundra.

Nu femfrancsbjudarn, hastigt flat,
 Begynte öfverväga.

Han var en man med markisat
 Och ville taflan ega.

Tvåhundra francs är bjudet då,
 Han ropte, provençalen,

På jordagods så rik, som få,
 Och hoppades, kan man förstå,

Med ens, att utur brädet slå
 Nu hundrafrancsrivalen.

Artisten stått der kvar och drömt
 Kanske till qvällen sena,

Och auktionen rentaf glömt
 För konstverket allena,

Om ej vid ropet, afundssjuk,
 Han vaknat till besinning

Och, enligt dagligvanans bruk,
 Nu med sin hand, lik bronsgul duk,

Bortstrukit locken, sammetsmjuk,
 Bakom sin bruna tinning.

»Tvåhundra francs för första gång
 För taflan med Bacchanten!»

Då mätte med en blick — en lång —
 Markisen konstförvandten.

Nåväl, så fyrahundra tag,

Han ropte, glad i hoppet,

Och låt så klubban göra slag,

Nej, dessförinnan fyller jag,

Markisen inföll, härvidlag

Femhundrafrancsbeloppet.

Artisten då med röst, som klang,
 Lik silfver hördes ljudet,
 Brast ut: jag ger ett tusen francs,
 Och uppmärksamma budet!
 Två tusen är mer jemt, morbleu,
 Och nu ej summan haltar,
 En son utaf la France kan dö
 För dess gloir på land och sjö,
 Och är förtjust, när han kan strö
 Sitt guld på konstens altar.

Två tusen francs, gift akt, pass på!
 Första, andra, tredje gången:
 Och klubban föll, hon hördes slå.
 Nu var Bacchanten fången.
 Ja, ni har vunnit, herr markis,
 Sad' konstnären, ock kantänka
 Ni gjort för tiodubbelt pris,
 Om också endast af kapris,
 En ren välgerning och surpris,
 Samt frälst ur nöd på detta vis
 En stackars fattig enka.

“La belle Susanne“.

Som fläckig tiger sina öron spetsar
 På lur i brynet af ett buskigt snår,
 Som hvilad hafsörn efter byte kretsar,
 Så långt dess öga genom rymden når,
 En kolsvart brigg med trådfin tackling seglar
 På måfå kurs för knappast halfspänd klut,
 Och uti Inderhafvets bölja speglar
 Sitt smäckra mastpar, lutadt akterut.

Den kära hemlandsflaggan dock ej synes
 Ifrån dess toppar lifva seglarns mod,
 Och nakna änterbilor endast brynes
 Der jemte klingor, fläckade af blod;
 Och männer, skrattande åt folktraktater,
 På solbrun tilja hålla sjelfva ting
 Om lag och rätt, eller med plumpa later
 Om guldmünt raffla der i brokig ring.

Men hvem är han? som framför segeltältet
 Står der så brun i syn, som en arab,
 Med två pistoler i det röda bältet,
 O. h lik en chef, omgifven af sin stab;
 Som jordens herrskare med starka händer

På land sitt välde bygt — han — en korsar,
 Det fria hafvet inom sina stränder
 Af eget val till kungarike har.

Som uti bronsens massa, tänk dig, gjuten
 En' manlig skepnad med en hvit turban,
 Och omkring halsen, fast, som romarns knuten,
 Ett korpsvart hår, rikt, som en lejonman,
 Så har du mannens bild framför ditt öga
 Sådan, som diktarn honom jemväl har
 I fantasin ej blott, som eljest föga
 En nödig hvila i sin verkstad tar.

Från molnens väggar — som sig torna höga,
 Fast af en flyktig, nyckfull formation,
 Till alper stundom för betraktarns öga,
 Vid nordligt kap, som i tropikens zon,
 Passaden vaknad spännen skot och sölja
 På sträckta vingarne af hafvets örn,
 Som kopprad klyfver oceanens bölja,
 Lik nyfäld drifva, med sin duk i förn.

“Ett skepp i lovart, kurs för stybords halsar,
 Ro hit med kikarn, det är en John Bull
 På krysstur ute, märker jag, och valsar
 Med örlogsflagg och segelmassa full;
 Den seglarns hållning liknar de mysterer

I diplomatens skyldrande devis,
 Hvars dunkla chiffer lång praktik dock lärer,
 Att aldrig tyda mer än på ett vis.

Kapten, fregatten ändrar kurs och vänder,
 Och seglar nu, som vi, på samma bog:
 Må blixten krossa'n mot förderfvets stränder,
 Och skrofvat ruttna i korallers skog,
 Ja, här blir jagt, vid hafsfrun, hur han hastar,
 Kajutvakt, purra alla man på däck,
 Och öppna durk och vapenkista, gastar,
 Och kort och tärningar från skeppsbord weg.

Sträck fullt i brassarne, kamrater, hissa,
 Till kappridt spänn hvar klut, som skutan tål,
 Ty, så sant jag är en Fransos från Nizza,
 Har den der gynnarn godt om jern och stål;
 Men håll'n tre master rakt bakom och helsa
 Med dödsfallsflaggan, grinande i topp,
 Och än engång la belle Susanne oss frälsa,
 Du vackra namne till min rosenknopp.

Och vågens leder, lössläppt storm nu rider,
 Allt mer förbittrade till äntring gå
 Ut i sin tusenåra drägt omsider
 Af mantlar hvita öfver skuldror blå;
 Men trotsigt trampande sitt nötskals plank

Står, hur det knakar än i fogad tum,
Som naglad fast der med sin tysta tanka
Korsärkaptenen, öfversköld af skum.

Ej Beduinens häst, när vilddjur ryta,
Och ej gazell'n uti ett moln af dam
Mer snart försvinna, än på hafvets yta
Susanne förtvifladt jagar pressad fram,
Dock hur hon halldränkt mäter oceanen,
Fregattens segelmassa ej hon har,
Och fast dess spiror svigta för orkanen,
Distansen minskas med hvar stund, som far.

På engång girar, sackande, fregatten,
Och en kartesch tar, afsänd, till dess skam,
Sig öfver hufvudet ett haf af vatten
En båtlängd akterut om kaparns stam.
Ja, läten hållas bara, läten hållas,
Den leken tröttnar han nog snart uppå,
Ren solens klot är som en äten nollas
Förtärda halfrund uppå böljan blå.

Tillrättavisad af manöverfelet
Föll så han ned igen på samma bog,
Och med kanonen, klargjord för om spelet,
Sin förra kurs beslutsamt återtog;
Så fortgick jagten genom skummets drifva,

Till dess förföljarn vann allt mer och mer,
 Och solen resten af sin öfre skifva
 I hafvets bäcken doppar blodröd ner.

Fregatten, segern räknande för gifven,
 Och briggen afgjort, som en tagen pris,
 Lät nu med blixten sänd och kulan skrifven
 Gå ny en prejning uppå örlogsvis;
 "Fort upp med rodret och lät seglen däcka,
 Men lät mesanen sitta, som han är,
 Men qvickt, som f-n om jag skall kunna gäcka
 Det satans kronvraket för sitt besvär.

Då ljud i roparn högt, som vid ett garde,
 "Håll in med elden, giga seglen ned,
 Håll in med elden, giga seglen, var de',
 Nu repeterades på öflig sed:
 Strax flög en svärm af Englands karlskroniter
 I vanten upp, att berga och beslå
 Och refva segel, dem orkanen sliter
 Med våld från krängande, bemannad rå.

Trots ordern lyddes af king Charles besättning,
 Sköt under larmet af kommandorop
 Fregatten dock i oafbruten rättning
 Susanne förbi med fart af femton knop;
 Nu, bröder, gäller det, att vara raska,

Och upp med klutarne, hugg i, hugg i,
 Och flyg min flicka käck, fast kulor plaska,
 I hafvet släcka de sitt raseri.

Hur stormen ryter än sitt hjeltedrapa,
 Och åskan kör på svarta moln sin stråt,
 Och kulregn spruta utur svalg, som gapa,
 Den käcka flickan fortsätter framåt,
 Och med en mil i förväg redan vunnen,
 Bland nattens skuggor med ett segerskri
 La belle Susanne försvinner oupphunnen,
 Ännu engång på oceanen fri.

~~~~~

Den sextionde.

Der skogen skyldrar i fagrade rock,
 Ej landet kan lefva förutan,
 Och storsjön öppnar sitt ögonlock,
 Och molnen rida i flock vid flock
 På ryggen af Åreskutan,

Det ständar i dalen en stuga, så rö;
 På korsknutens lax hänger hornet.

Det spetsiga taket mot regn eller snö
 Är lagdt, liksom längans för boskap och hö,
 Af halm efter tröskade kornet.

Af bondestånd bodde der, aktad, en man,
 Och Björnjan hans namn fick förblifva,
 Ty sårade kulan blott nalle ibland
 Så nedgjorde brottarn med knifven i hand
 Dock besten på b'odfärgad drifva.

I bösstockens masur, från stranden af tjärn,
 För hvar och en fyrfotad nalles
 Pels, som förverfvats med bly eller jern,
 Det inskars en skära. Nu stodo på tvärn
 Der femtionio inalles.

Sjelf tjugonio med hull och med hår
 Tog Björnjan men sonen en mera,
 Fick Björnmats till namn från sin tjugonde vår,
 Men skada på karl — dog vid trettio år —
 Sad, kronkarl, som såg'en exera.

Hans enka nu lefde med farfar och son —
 En frimodig trettonårs gosse —
 Som föga rätt trifdes der hemma i vrån,
 Och ofta var utomgårds långtderifrån
 På vandring i skog och mosse.

I stugan det hängde en jagthattiralj
 Och segertroféer, att skåda,
 En hud af en slagbjörn med ramar och svalg
 Der prydde sin plats, och som dunkel emalj
 Gnistrade ögonen båda.

En jagtknif i slida af messing, så blank,
 Som guldet det lyser i solen,
 Der satt, och så god, som den jemtländska bank,
 En reffla der hängde förutan skavank,
 Vid lillbössan jemte pistolen.

Geväret det var en familjeklenod,
 Och gick, som ett arf inom släkten,
 När pojken — det unga nu trettonårsblod —
 Vål fyllt sina tjugo, ej förr var han god,
 Omhändertar arvet, den knekten.

Det år rapporterade länsman och skref,
 Att orten led grymt utaf nallar,
 Båd mjölkko och qviga den närgångne ref,
 Och daglig var oron, trots skallgång och dref,
 Kring jämtarnes fåbovallar.

En morgon steg pilten, som, hurtig och glad,
 Sin boskapshjord vaktade trogen,
 Till farfadern, åttiårsmannen, och bad

Få medta, kan läsaren gissa väl, hvad?
 Jo, reffelbössan till skogen.

Ja, när du är karl på ditt tjugonde år
 Och första gång skyldrat för Svea,
 Då blänkte i fransen på silkeslent hår
 Kring mörkblåa ögon förstulet en tår,
 Som dagg uppå skogens Linnæa.

Min gosse, tag lillbössan med dig på turn,
 Jag vet, hon är lätt, som en fjäder,
 Och märker du otyg, så ropa i lurn,
 Så flyr det jag hoppas, som myggen för skurn,
 Och knip oss till helgsmål en tjäder.

Men gossen, han sväljde snart nog sin gråt,
 Och solen utplånade spåren,
 Det jodlande vallhorn lät höra sin låt,
 Och eko det svarade efteråt,
 Och hunden sprang framför i snåren,

Ty Jan lydde dagligdags farfaderns tal,
 Och återfick mod snart och styrka
 I skogen, hvars tempel med hvalf och portal
 Han aldrig sett maken till en katedral
 Ens i församlingens kyrka.

Han vaktar sin hjord, och han lockar sin hund,
 Och griper på venstra sidan
 En knif, hvars klinga, på stålblå grund
 Mot solen blixtrar i samma sekund,
 Den blottas ur messingslidan.

Så tar han en barkbit och synar ett grand,
 Och börjar beställsamt skära,
 Och bilda en kulform deraf efterhand,
 Samt slickas dervid på sin solbrända hand
 Af hunden, som lagt sig helt nära.

Ur närmaste klyfta — ett remnadt block —
 Snart röken steg blå, som en dufva,
 Från elden, der Jan, lik en mästerkock,
 Nu satte med bly i sitt fältflasklock,
 Af koppar från Falu grufva.

Sen massan, som snart i sin degel flöt,
 Han hælde i formen försigtigt,
 Och fick nu så stor, som en hasselnöt,
 Och enkom stöpt för hans lilla musköt
 En kula, som passade riktigt.

Först doppades kulan med gjutform och allt
 I tjärn, som till kylfat fick tjena,
 Sen krossades formen, när godset var kallt,

Och kulan klef rullad i papper med salt,
Att glatthet åt pjesen förläna.

Med skottet i stammen på närmaste fur
Från hagel han rensade pipan,
Och blåste ut krutrökens dunst derutur,
Samt laddade åter på nytt i sin tur,
Dock — icke för tjädern och ripan.

När detta var gjordt, tog sig pilten med mod,
Som jägare merendels bruka,
Nu klunk uppå klunk, för att svalka sitt blod,
Af hjordarnes skatt, som der gräddfallen stod
Vid sidan i blankskurad kruka.

Sen stödde sig pilten, belåten och trygg,
Med ryggen mot grästenshällen,
Och värjde sig käckt emot fluga och mygg,
Som sommarn i norden är serdeles stygg,
Helst, när det lider mot qvällen.

Ty solen, som lemnat sitt middagsspår,
Red vesterut sakta förhällen
Och pilten, han sjöng bland tallar och snår:
Den rätt kan läsa sitt "Fäder vår",
Han räds hvarken f-n eller trollen,

Men huru han sjunger på barnafromt sätt,
 Dock sömnen med pligten strider,
 Och fransarne sluta sig hop så tätt
 Kring mörkblåa ögon — man somnar så lätt
 I skogen vid midsommartider.

Dock vallhundens ögon, de spejare två,
 Nu vakta i slumrarens ställe,
 Och hjorden, den, idisslar lugnt på sitt strå,
 Och allt är så fridfullt i skogen, då
 Det brakar i risbål och fälle.

Strax hunden sig reser med upprätt hår —
 Den gamle bepröfvade Pampas —
 Och tjuren med flåsande näsborrar står
 Och blänger mot däliden, der grenar och snår
 Knakande söndertrampas.

Vid tjetet af hunden, som icke sig skilt
 Från slumrarn, sig läsarn erindre,
 De upplåtna ögon på vaknande pilt
 Nu möts af två andra, som gnistra så vildt,
 Att mången nog bäfvat för mindre.

Fast hjertat slog fort, var besinningen kall:
 Till axeln flög bössan på gossen,
 Och taget var kornet, och skottet det small,

Följdt af ett vrålande famntag och fall
På slutningen ned emot mossen.

Och branten utföre så nalle och Jan
På krösamosriset det bjerta,
Nu rullade ned, och, som diktad en kran,
Till skaftet satt knifven, den blixtrande ban,
Begravfen i vilddjurets hjerta.

Med blödande hederskraschan på sitt bröst
Låg svimmad och invigd att rida
I björnsadel jägarn, tills vatnen blef öst
På pannan, då ögat ur vanmagten löst,
Såg modern på knä vid sin sida.

Mor, hvar är björnen? du ligger ju på'n,
Han aldrig mer rifver ett kriter,
Gud dig bevarat, kom, gå härifrån,
Ja, men min bössa och knifven? min son,
Han sitter nog kvar, der han sitter.

I stugan stod upprätt med silfverhvit hår
Den giktbrutne, gamle, men glade,
Jägaren, trots sina åttio år,
Och stödd emot refflan, tätt vid sitt lår,
Välkomnande sonen, han sade:

Kom hit i min famn, du, barn af min ätt,
Och refflan tag möt som din egen,
Min son, hon är din med förtjenstens rätt,
Och jag vet, när jag dör, att på hederligt sätt
Du sköter båd henne och tegen.

Och gossen fick refflan, den åtrådda skatt,
Nu lossnade tillykta reglar;
Och klar, som stjernan i norrskensnatt,
En perla af renaste vatten det satt
I trenne par mörkblåa speglar.

Här är en specie, Siri, var snäll,
Åk in efter Östersunds bästa,
När sol om en timme förgyller vårt fjäll,
Den sextionde skåran skall korporal Kardell
Få skära, förrn vi börja festa.

Utanför Grand Hotell.

Det dramat en septemberkväll
 Med månskenshimmel klar
 Skall inom borg och stugutjäll
 Nog stå i minnet kvar,
 Och ge oss, fastän till vår skam,
 En lärdom skarp, men helsosam,
 Som går oförblommeradt fram
 Till alla och enhvar.

Men nämn ej pöbel, fastän rå,
 Nämn icke myndighet,
 Enhvar vet nog, tyvärr, ändå
 Sin pligtförgätenhet;
 Det gör ej ogjordt hvad, som skett,
 Och kallar ej tillbaka ett,
 Ett enda af de lif, som sett
 Altren en evighet.

Du söndagsbarn, som odladt fått
 Det dygdefrö, som gror
 I hjertat, af naturen rått,
 Som trädet i sin flor,
 Se ej med sådan stolthet på

Plebejen ned, han är ändå
 Din, hvad du äfven säga må,
 Åsidosatte bror.

Den arme därför lys och led,
 Och af din bildning gif,
 Stig kärleksfullt till honom ned
 Ej blott till tidsfördrif.
 Och uppsök som i dykarns sal,
 Den perla, som i lågan dal
 Vill inom ouppbrutet skal
 Till solljus fram och lif.

Att hon, befriad ur sitt tvång,
 Ur mörkrets anatem,
 Måhända lysa skall engång
 I Sveas diadem,
 Som rosen, sprungen ur sin knopp,
 Som stjernan, när det klarnat opp
 Om qvällen, ofvan skogens topp,
 Kring himlens mantelbräm.

Liljekonvalj.

Du fagraste blomma för svärmande blick,
Du liljekonvalj i grön lund,
Hur ofta till dig, sade flickan, jag gick
I aftonens doftande stund.

Men bröte jag dig, så kanske på en dag
Du gulnade i min bukett
För alltid, och vissnade, likasom jag,
Sen vännen på kyssar vardt mått.

Och derföre bryta dig nu ej jag kan,
Brodera dig blott i stramalj,
Fast brutit sin ed har min hjertevän, han,
Och svikit sin trogna konvalj.

~~~~~

Törnrosen

Du ros med taggar för den hand,
Som blef din bane vorden,
Du passar mer för söderns land,
Än för den kalla norden.

Midsommartiden slår du ut
På landet, som i staden,
Och innan nästa månads slut,
Du redan tappat bladen,

Som, samlade af odlarn i
Hans trädgård fallningstiden,
Behaga än som pöpurri,
När sommarn är förliden.

Förklaring.

När ett krigets nordanväder
 Skakar fredlig stuguport,
 Kung i vapenrustning träder,
 Stridsrop gå från ort till ort,
 Och ett härnadståg det gäller
 Mot en annan hufvudstad,
 Brukar skickas, förrn det smäller,
 Krigsförklaring först åstad.

När ett skepp, som redlöst drifver,
 Gör i stormen haveri,
 Sjöförklaring pliktig gifver
 Chefen till sitt rederi;
 Om han gjort hvad kunnat göras
 Af dess förste man ombord,
 Går han lugn till att förhöras
 Af sin domare på jord.

När för gäld man öfverbringas
 Kallelse från ett kansli,
 Man till en förklaring tvingas,
 Om än skyldig eller fri,

Och förrn Rätt till utslag skrider,
 Och en dom i sak kan ske,
 Parter må å ömse sider
 In sin slutförklaring ge.

Mästarn, som från nattvardsbordet
 Gick att vänners fötter två,
 Måste sjelf begagna ordet
 Och till en förklaring gå,
 När han gripen, hädd och slagen,
 Leddes, som en brottsling fram,
 Fastän lydig under lagen,
 Som ett menlöst offerlam.

Bröder då i alla lägen,
 Vänner spridda kring som strå,
 Gulnande utefter vägen,
 Under fjerran himmel blå,
 Låt oss, om än solen bränner
 På vår hjessa, på vår fot,
 Gå, som kristna vandringsmänner
 Vår förklaringsstund emot.

Om i öknar än belägen
 Med en torftig källas språng,
 Eller lunder framgår vägen
 Under glädjeskratt och sång,

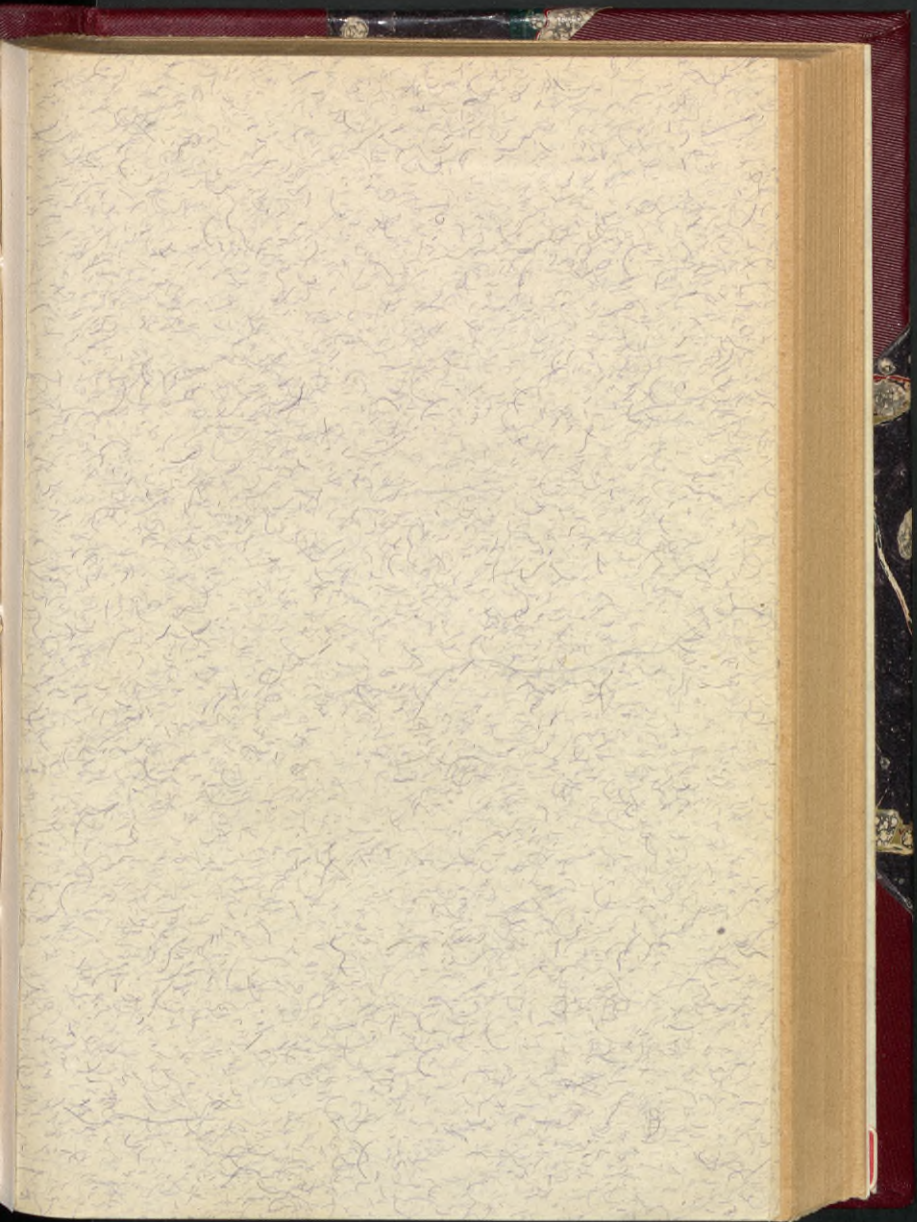
Om än rosen på sin stengel
Eller tisteln är vår staf,
Följeslagarn sorgens engel,
Engång stå vi vid vår graf.

Se, hur dagen sjunker neder
Hvarje afton vesterut,
Se, hur vintern sig bereder,
Och hur sommarn, den, tar slut.
Ack, förrn axlat har sin bana
Året ut vår jords planet,
Kanske fordras, minst vi ana,
In förklaringen, hvem vet?

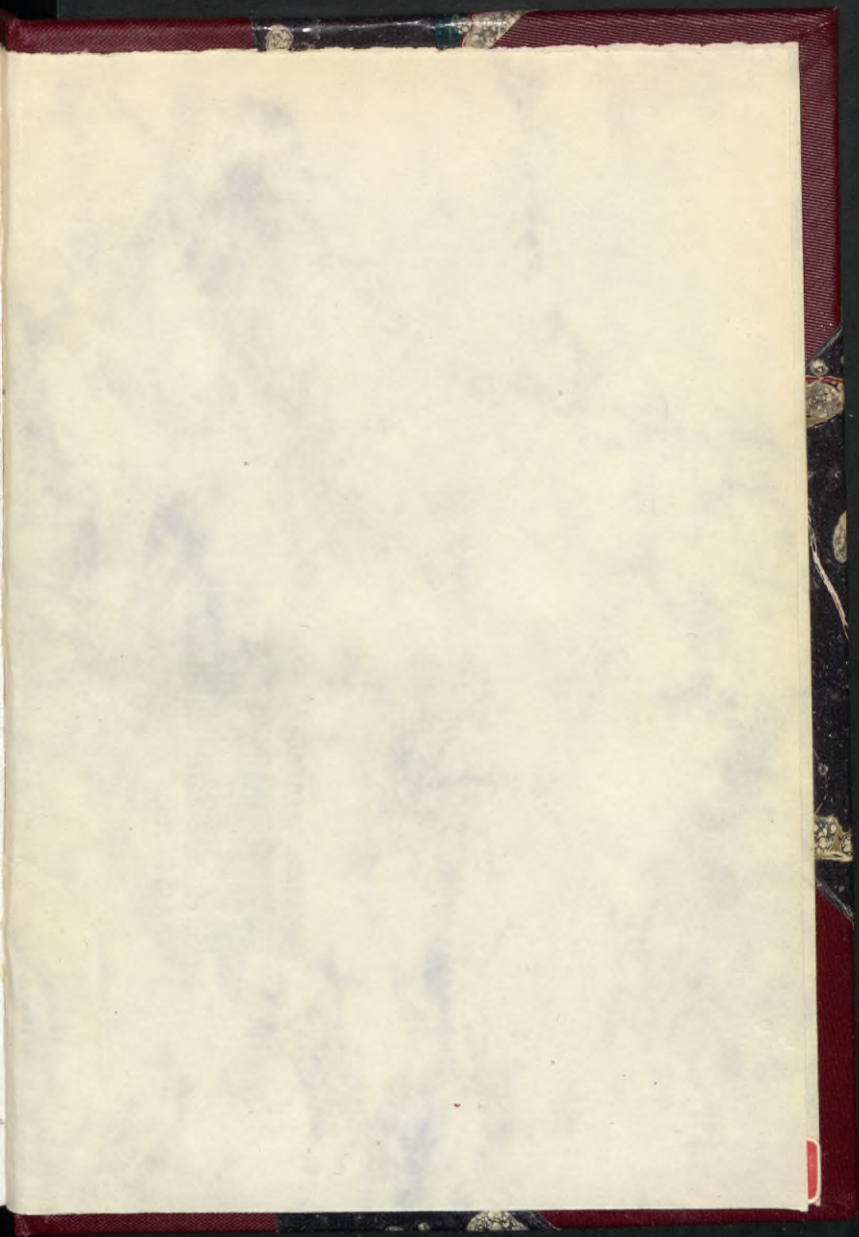

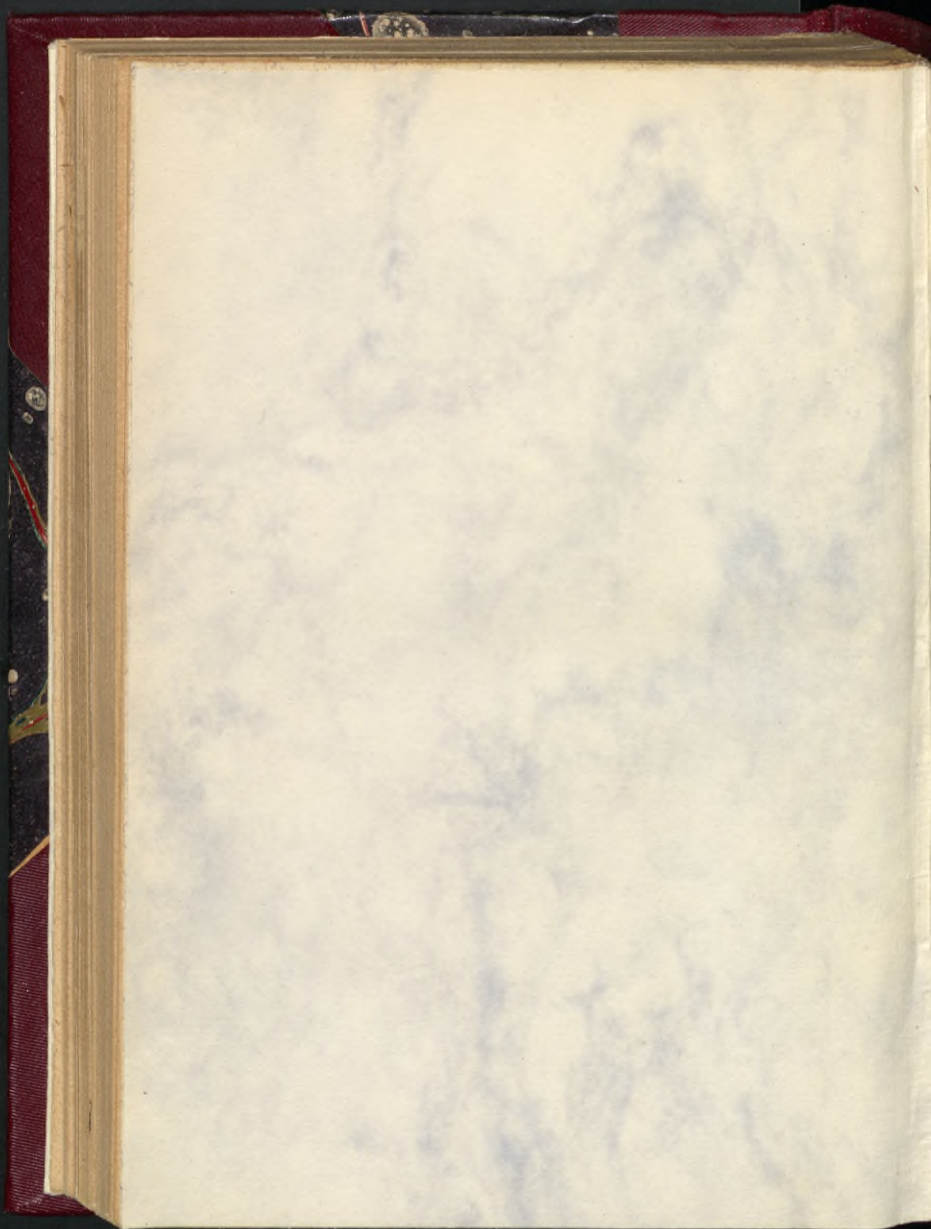
Register:

1. Svenska qvinnan.	21. Karl XII:s likfärd
öfver Norska fjäl-
len.
2. Vindrufsklasen.	22. Kung Karl.
3. Skogen.	23. Alik och Erik.
4. Mo-gonstämning.	24. <i>Karl von Linné</i>
5. Gröna kyrkan.	25. <i>Lerchenborgs ros.</i>
6. Kristina Nilsson.	26. Boktryckerikon-
stens 400-årsfest.
7. Vanderbilts stall.	27. Karlstén.
8. Den första snön.	28. Hök och dufva.
9. Vårqvitter i Chi-
cago.	29. Trefaldighetsalton
10. Erik.	30. <i>Pingstabruden.</i>
11. Asakraften.	31. Nacka.
12. Fiskarstugan	32. <i>Stolts Ingrid</i>
13. Svea Societys mid-
sommarfest i Chi-
cago.	33. Cigarrfjöken.
14. Präriryttarn.	34. Blomförsäljerskan.
15. Stjernsköld dansör	35. Bacchanten.
16. <i>Slaget vid Breiten-
feld.</i>	36. 'La belle Susanne'.
17. Gustaf Adolfs in-
tåg i Nürnberg.	37. <i>Den sextionde.</i>
18. Spionen.	38. Utanför Grand
hotell.
19. Ferdinand III:s
dröm.	39. Liljekonvalj.
20. Karl X:e	40. Törnios.
	41. Förklaring.

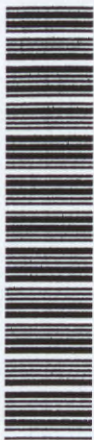

Stacks 18/3
68 ~
k

6000211386

Göteborgs universitetsbibliotek

2.50

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

